

2^e tussentijdse
rapportage

Dantumadiel
2020

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Programma 1: Ynwenner en Bestjoer	4
Programma 2: Mienskip.....	18
Programma 3: Soarch en Wolwêzen.....	25
Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	39
Programma 5: Wenjen en Omjouwing.....	48
Programma 6: Iepenbiere Romte	60
Algemeine dekkingsmiddels	71
Overhead	74
Heffing VPB	76
Onvoorzien	77
Totaaloverzicht financieel effect 2e rapportage 2020.....	78
Effecten voor de meerjarenraming 2021-2023.....	80
Corona	82

Inleiding

Op basis van artikel 6 van de financiële verordening wordt u doormiddel van de tussentijdse rapportage tweemaal per jaar geïnformeerd over de voortgang van de programmadoelen en de financiële stand van zaken. Voor u ligt de 2e tussentijdse rapportage over 2020.

Wat staat er in deze rapportage

Per programma volgt een rapportage op de voortgang van de doelen, subdoelen en activiteiten uit de begroting 2020. Naast de doelen wordt er per programma een overzicht van de financiële afwijkingen gegeven. Doordat de rapportage afgerond is op duizendtallen kunnen er marginale afwijkingen plaatsvinden in de tellingen.

Corona

Aan deze rapportage is de paragraaf Corona toegevoegd. In deze paragraaf wordt ingegaan op de risico's, de extra kosten die gemaakt worden en de compensatie vanuit het Rijk.

Rapportage op voortgang doelen

Door middel van stoplichten wordt de voortgang weergegeven, de betekenis van de icoontjes leggen wij hieronder uit:

	Groen: Realisatie doelstelling ligt op schema.
	Oranje: Realisatie doelstelling loopt vertraging op, maar wordt nog wel gehaald.
	Rood: Realisatie van de doelstelling wordt niet gehaald.
	Vinkje: Activiteit is gehaald / gereed.

Indien een stoplicht op **oranje** of **rood** staat dan is een toelichting verplicht.

Resultaat 2e rapportage

Het resultaat van de 2e rapportage 2020 bedraagt € 250.000 negatief waardoor de begroting na verwerking van de 2e rapportage uitkomt op een nadelig resultaat van € 1,2 miljoen.

Het college van burgemeester en wethouders.

Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

Programmaportefeuillehouder : K. Agricola, R. Kempenaar
Programmaregisseur : S. Elverdink
Programmamanager : H. Verbunt

Inleiding:

Dienstverlening is een kerntaak van de gemeente.

Daaraan is in de afgelopen jaren dan ook de nodige aandacht besteed, wat onder andere tot uitdrukking kwam in de ontwikkeling en vaststelling van een aantal documenten, zoals de Besturings- en Organisatiefilosofie 2017 (BOF), Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast Fryslân 2018 en natuurlijk het nieuwe Dienstverleningsconcept Noardeast-Fryslân en Dantumadiel 2019-2022.

Vanuit het organisatiemotto 'Samen, persoonlijk en in de buurt' zal worden gewerkt aan het optimaliseren van onze dienstverlening. Daarbij wordt deze raadsperiode ingezet op de hierna onder 101.1 t/m 101.3 genoemde speerpunten.

Eén van de opbrengsten van de programmamarkt van maart 2019 is daarbij dat er extra aandacht komt voor bewustwording over (digitale) laaggeletterdheid en hulp voor en doorverwijzing van mensen die daaraan behoefte hebben.

Ten aanzien van interne dienstverlening en bedrijfsvoering worden alleen doelen of activiteiten opgenomen als die bijdragen aan een betere (externe) dienstverlening aan de klant. Het belang van een goede interne bedrijfsvoering voor onze externe dienstverlening is onmiskenbaar.

Gebiedsgericht werken – een vorm van collectieve dienstverlening – maakt onderdeel uit van het programma Mienskip, maar een gebiedsgerichte benadering is natuurlijk ook terug te vinden bij de doelstellingen op het gebied van een krachtig en eigentijds bestuur.

Ook veiligheid is een kerntaak van de overheid en in het bijzonder ook van de gemeente.

Het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving is een terugkerend en actueel onderwerp en staat daarom altijd hoog op de politieke agenda.

Hoewel de gemeente een regierol heeft als het gaat om veiligheid en ook de kaders voor het (integraal) veiligheidsbeleid vaststelt, opereert de gemeente in een speelveld met veel spelers (ketenpartners). In het veiligheidsdomein is het formuleren en realiseren van smart-doelstellingen door de afhankelijkheid van ketenpartners daarom niet altijd mogelijk.

Bij het bepalen van de doelen, speerpunten en activiteiten is zoveel mogelijk aangesloten op het bestaande beleid en de actuele ontwikkelingen op het gebied van veiligheid.

De inspanningen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving behoren in de regel tot de reguliere activiteiten en daar waar extra inspanning wordt gevraagd, zijn deze (door alle programma's heen) expliciet op activiteitsniveau opgenomen (bijvoorbeeld bij jeugdoverlast en evenementen). Tijdens de eerder gememoreerde programmamarkt bleek dat toezicht en handhaving op het gebied van overlast in de openbare ruimte meer aandacht verdient. Een maatregel in dat kader is de aanstelling en inzet van jeugd-BOA's.

De ontwikkelingen op het gebied van burger- en overheidsparticipatie en nieuwe democratie zijn niet aan onze gemeente voorbijgegaan. Sterker nog, het gemeentebestuur van Dantumadiel zet al jaren in op een grote(re) rol voor de burger als het gaat om zeggenschap over en invloed op het beleid en de eigen woon- en leefomgeving. Die lijn is in het bestuursakkoord 'Us Dantumadiel' en daarom ook in dit programma doorgetrokken. Dantumadiel wil een sterke en zelfstandige gemeente zijn, waarbij het bestuur dicht bij de burger blijft en daarmee ook nauwe contacten onderhoudt.

Die sterke positie is mede gebaseerd op een gezonde financiële huishouding.

Op grond van het BBV wordt het financieel beleid (inclusief belastingen) jaarlijks verwerkt in de toelichting(en) en paragrafen bij de begroting en meerjarenraming (en niet in de doelen).

Hoofddoelstelling:

De gemeente Dantumadiel is een resultaatgerichte organisatie met focus op klantgerichte dienstverlening, goed toegesneden op de toekomst en met als speerpunten het verbeteren van de dienstverlening, een

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

veilige woon- en leefomgeving, een krachtig en eigentijds bestuur en een gezond financieel beleid voor de lange termijn.

Kerndoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Verbeteren van de dienstverlening

Kerndoelen

101.1 Het aanbod van producten en diensten dat digitaal wordt aangeboden, neemt verder toe

Speerpunt:

- Optimaliseren digitale dienstverlening en benutten van kansen op dat gebied.

101.2 Beter passende dienstverlening (maatwerk) en hoge kwaliteit en klanttevredenheid

Speerpunten:

- Persoonlijke, servicegerichte en integrale dienstverlening, afgestemd op behoeften van inwoners en op doelgroepen (toegankelijkheid via meerdere kanalen);
- Hoge klanttevredenheid;
- Optimaliseren loketfunctie.

101.3 Minder regels en meer efficiënte en effectieve (digitale) werkprocessen

Speerpunten:

- Klantgerichte, efficiënte en effectieve bedrijfsvoering en werkprocessen;
- Deregulering.

Onderwerp: Veilige woon- en leefomgeving

Kerndoel

102 De inwoners voelen zich veiliger, zowel thuis als in de openbare ruimte

Speerpunten:

- Ondernijning;
- High Impact Crimes (overvallen, straatroven, geweldsdelicten en woninginbraken);
- Jeugd en veiligheid (jeugdgroepen en middelengebruik);
- Sociale veiligheid (waaronder personen met verward gedrag en overlast door burenen);
- Evenementenveiligheid;
- Wijkagenten.

Onderwerp: Krachtig en eigentijds bestuur

Kerndoel

103 De gemeente heeft een eigentijds en integer bestuur dat een goede relatie met de burger onderhoudt en ruimte geeft aan nieuwe vormen van participatie en democratie

Speerpunten:

- Sterke zelfstandige gemeente;
- De inwoners centraal;
- Een bestuur dat ruimte geeft aan de samenleving;
- Een gemeente die vanuit eigenheid communiceert en zich profileert.

Onderwerp: Financieel degelijke en zuinig beleid

Kerndoel

104 Gezond financieel beleid voor de lange termijn

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
101.1	Het aanbod van producten en diensten dat digitaal wordt aangeboden neemt verder toe			
	Vanaf 2020 is statusinformatie over de voortgang van aanvragen raadpleegbaar via 'mijn overheid'.	Vanaf 2020 gebruiken we 'mijn overheid' om poststukken digitaal te verzenden, om statusinformatie over aanvragen te delen met aanvragers en onderzoeken we de mogelijkheid om steeds meer gemeentelijke diensten via 'mijn overheid' aan te bieden.		De implementatie van het nieuwe zaakstelsel vordert. Dit jaar zal de technische implementatie verder worden gerealiseerd. In 2021 zal de organisatie worden opgeleid en getraind om het stelsel te gaan gebruiken.
	In 2020 kan 80% van alle producten en diensten digitaal worden aangevraagd.	In 2019 wordt een Plan van Aanpak gemaakt voor de digitalisering, waarbij informatiemanagement en de ambities voor de dienstverlening worden betrokken.		Er is een actieplan besproken in de bestuurscommissie en implementatie loopt.
101.2	Beter passende dienstverlening (maatwerk) en hoge kwaliteit en klanttevredenheid			
	Vanaf 2019 worden de digitale vaardigheden van onze klanten in samenwerking met onze netwerkpartners verbeterd.	Door inzet van onze medewerkers worden klanten actief geholpen (samen aanvraag doen en het bieden van hulp bij het zoeken van informatie)) om gebruik te kunnen maken van onze dienstverlening en waar nodig en gewenst doorverwezen naar onze netwerkpartners.		Klanten worden actief geholpen door de medewerkers van de gemeente. Daarnaast wordt indien nodig een afspraak ingepland op het gemeentehuis indien mensen er zelf niet uitkomen. Ook zijn er maatschappelijke instellingen zoals het bolwerk, vluchtelingenwerk en bibliotheken die onze inwoners ondersteunen bij het invullen van formulieren.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Bewustwording en herkenning van (digitale) laaggeletterdheid bij medewerkers.		Bewustwording bij medewerkers omtrent taalgebruik is onderdeel van de trainingen duidelijke taal. Met deze trainingen willen we er voor zorgen dat we als organisatie begrijpelijker en duidelijker communiceren naar onze inwoners toe. Tevens wordt onze website aangepast om te voldoen aan de eisen vanuit de wet digitale toegankelijkheid, zodat ook de website voor iedereen begrijpelijk is.
	De gemeente heeft een nieuwe website o.b.v. toptakenfuncties, duidelijk taalgebruik en eenvoudig in te vullen formulieren.	Jaarlijks monitoren wij het gebruik van onze website en overige diensten en producten om de toegankelijkheid, kwaliteit en terugkoppeling naar de klant te verbeteren.		Er is sinds 2019 een toptaken website. Monitoring vindt plaats.
	De waardering van de dienstverlening (gemiddeld over alle kanalen) uitgedrukt in een cijfer is in 2022 minimaal een 7,0.	Jaarlijks monitoren wij de klanttevredenheid en -bejegening gericht op het verbeteren van onze dienstverlening.		Regionaal wordt onderzocht op welke wijze tools kunnen ondersteunen om kwalitatieve en kwantitatieve servicenormen structureel te monitoren. De verwachting is dat de implementatie hiervan in 2021 gerealiseerd zal zijn.
	De waardering van de klantbejegening (gemiddeld over alle kanalen) uitgedrukt in een cijfer is in 2022 minimaal een 7,0.	Wij investeren in een organisatie-ontwikkelingsprogramma waarbij wij enerzijds leren denken en handelen vanuit de behoefte van de klant(klantbetrokken benadering) en anderzijds de zelfredzaamheid van de klant bevorderen.		Er lopen diverse programma's in de organisatie die hierop gericht zijn.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	De loketfunctie wordt zodanig ingericht dat de wachttijden voldoen aan het in 2019 vast te stellen kwaliteitshandvest dienstverlening (inclusief servicenormen).	Klantstromen worden voortdurend gemonitord, onderzocht en voorspeld om daar in de dienstverlening/inrichting loketfunctie rekening mee te kunnen houden.		Het kwaliteitshandvest is ontwikkeld en bevat servicenormen per kanaal en voor een aantal producten of diensten. Sinds Corona zijn de afspraken op afspraak, wat efficiënt werkt. Monitoring van de klantstromen vindt voortdurend plaats.
		Uitvoering pilot bezorging reisdocumenten.		Activiteit schrappen, reeds verwerkt in jaarrekening 2019.
101.3	Minder regels en meer efficiënte en effectieve (digitale) werkprocessen			
	Alle geharmoniseerde werkprocessen ondersteunen een klantgerichte, efficiënte en effectieve dienstverlening.	De beschrijving en harmonisatie van werkprocessen wordt afgerond.		De harmonisatie van werkprocessen is afgerond.
		Wij gaan onze werkprocessen analyseren en in 2020 aan de hand van klantreizen onze werkprocessen inrichten. De afhandeling van de werkprocessen vindt digitaal plaats.		Vanwege de vertraging van de implementatie van het zaakstelsel zal ook deze activiteit in 2021 worden gerealiseerd.
	Vanaf 2020 voldoet 80% van de dienstverlening aan de vast te stellen servicenormen.	De in 2019 op basis van het dienstverleningsconcept vastgestelde servicenormen worden doorlopend gemonitord op naleving.		Het kwaliteitshandvest is ontwikkeld en bevat servicenormen per kanaal en voor een aantal producten of diensten. De monitoring op de normen vindt plaats en tevens worden de normen jaarlijks geëvalueerd.
	In 2020 is de APV in het kader van deregulering en vermindering lastendruk gescreend en opnieuw vastgesteld.	In 2020 wordt een taskforce deregulering samengesteld, die regelingen gaat screenen op onnodige regels, met name bedoeld om te komen tot vermindering van de administratieve lastendruk.		De geharmoniseerde APV is vastgesteld en zal eind 2020 in werking treden. Bij de harmonisatie is waar mogelijk gedereguleerd.
102	De inwoners voelen zich veiliger, zowel thuis als in de openbare ruimte			

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Voorkomen en aanpakken van ondermijnende criminaliteit zoals mensenhandel, arbeidsuitbuiting, witwassen en drugshandel.	Een ondermijnings-beeldanalyse is uitgevoerd en opgeleverd en leidt tot een plan van aanpak.		Begin maart 2020 heeft de gezagsdriehoek van het lokale politieteam ingestemd met een gezamenlijke plan van aanpak. Lokale uitwerking hiervan dient nog te worden voorgelegd aan college (en raad). Door andere prioriteiten (o.a. COVID19) en onderbezetting team Feiligens heeft het onderwerp ondermijning in beleidsmatige zin de afgelopen maanden onvoldoende aandacht gekregen.
		Bibob-toetsing conform de vastgestelde Bibob-beleidslijn (vergunningen, subsidi-dies). Dit betekent inzet op bewustwor-ding en training van medewerkers en meer inzet op screening aan de voorkant.		Het college heeft recent nieuwe beleidsregels wet Bibob vastgesteld. Bij het vaststellen van deze beleidsregels zijn opnieuw afspraken gemaakt over verdere implementatie in de organisatie.
		Bevorderen bestuurlijke en ambtelijke integriteit d.m.v. training, bewustwor-ding, gedragscode, screening etc.		Door andere prioriteiten (o.a. COVID19) en onderbezetting team Feiligens heeft het onderwerp ondermijning in beleidsmatige zin de afgelopen maanden onvoldoende aandacht gekregen. Dit geldt ook voor de activiteiten op het gebied van ambtelijke en bestuurlijke integriteit.
		Consequente toepassing 'Handhavings-arrangement art. 13B Opiumwet'.		Lopende, tot dusver zijn er in 2020 geen drugspanden gesloten op grond van deze burgemeesters-bevoegdheid.
	Verlagen van het aantal High Impact Crimes en de onveiligheidsgevoelens (op basis van de index onveiligheidsgevoelens WSJG).	Buurtpreventieprojecten (o.a. WhatsApp buurtpreventie) worden actief gestimuleerd.		Gemeente en politie stimuleren buurtpreventie spontaan (via gewone en social media) en naar aanleiding van inbraken.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Voorlichting en preventieacties in samenwerking met politie.		Voorlichting en preventieacties zijn doorlopende activiteiten (flyers, witte voetenacties, donkere dagen offensief e.d.) die mede worden afgestemd op en afhankelijk zijn van cijfers omtrent High Impact Crimes.
		Bevorderen van de meldings- en aangiftebereidheid (continuëren preventieproject 'Meld Nu').		Ook dit betreft een doorlopende activiteit waarbij het accent afwisselend op verschillende delicten ligt (bijvoorbeeld hennep of inbraken).
	Voorkomen dat inwoners overlast ervaren van jeugdgroepen en groepsgedrag in de openbare ruimte.	De groepsaanpak wordt doorontwikkeld; conform deze aanpak worden groepen in beeld gebracht en wordt op maat een plan van aanpak ontwikkeld en uitgevoerd.		Aan deze aanpak wordt in voorkomende gevallen uitvoering gegeven.
		Inzet outreachende jongerenwerker VNN.		De jongerenwerker (via Verslavingszorg Noord-Nederland) wordt ingezet. Zie programma 3 Wolwêzen en Soarch, doel 3.01.
		Meer toezicht vanuit team FTH ondermeer door het aanstellen en de inzet van BOA's met taakaccent jeugd.		Gelet op de financiële situatie zijn er voor nog 2020 geen extra middelen beschikbaar gesteld. In de nabije toekomst kan hier wellicht wel aan worden voldaan. Toezichthouder met taakaccent jeugd wordt gemist in de brede aanpak van jeugdgroepen en groepsgedrag.
	De aanpak van overlast (in het kader van sociale veiligheid) heeft prioriteit in en op basis van het Integraal Veiligheidsplan 2019-2022.	Toepassen Wet aanpak woonoverlast.		Proriteit is verwerkt in het integraal veiligheidplan. Er heeft nog geen toepassing plaatsgevonden.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Bij elke melding van overlast o.b.v. complexe problematiek vindt een analyse plaats voor de meest gerichte hulpverlening en aanpak.		'Eenvoudige' overlastmeldingen worden door toezicht en handhaving (T&H) opgepakt. Bij ernstige en/of langdurige overlast, waaraan multi-problematiek ten grondslag ligt, wordt een analyse gemaakt voor een effectieve aanpak door gemeente (Veiligheid, T&H en gebiedsteam) en stakeholders (o.a. politie, woningcorporatie).
	Alle vergunningplichtige evenementen voldoen aan de veiligheidsvoorschriften van de gemeente en de hulpdiensten, o.a. ter voorkoming van dodelijke ongevallen, dan wel zwaar letsel bij evenementen.	Afhankelijk van de risico-inventarisatie organiseren wij voor een evenement een startbijeenkomst.		Bij grote(re) evenementen met hogere risico's wordt een startbijeenkomst of vooroverleg georganiseerd. Het aantal evenementen in de gemeente, zowel groot als klein, is sinds de corona-crisis 2020 drastisch gedaald.
		Een evenement met hogere risico's wordt altijd geëvalueerd.		Op basis van de ervaringen en het verslag van T&H wordt een dergelijk evenement met organisatoren geëvalueerd. Het aantal evenementen in de gemeente, zowel groot als klein, is sinds de corona-crisis 2020 drastisch gedaald.
		Er is structureel toezicht en handhaving op grote evenementen.		In het recent vastgestelde VTH-beleid is er prioriteit gegeven aan toezicht op evenementen. Dit houdt in dat er structureel toezicht plaatsvindt op evenementen. Dit toezicht vindt risicogestuurd plaats. Dit toezicht wordt vorm gegeven door de toezichthouders publiek domein, toezichthouders bouw en toezichthouders milieu. Het aantal evenementen in de gemeente, zowel groot als klein, is sinds de corona-crisis 2020 drastisch gedaald.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Meer toezicht in het kader van de Drank- en Horecawet en strafrechtelijk optreden bij overtreding.		In het recent vastgestelde VTH-beleid is er prioriteit gegeven aan toezicht op drank- en horeca inrichtingen. Dit toezicht vindt structureel plaats. Als onderdeel van de noodverordening corona vindt er extra toezicht plaats. Daarnaast is er een sanctiestrategie vastgesteld voor het bestuurs- en strafrechtelijk optreden bij overtredingen.
		Vergunningverlening optochten overeenkomstig plan van aanpak optochten praalwagens; handhaving op de voorschriften door team FTH i.s.m. de politie.		Voor optochten met praalwagens bestaan vaste vereisten voor aanvragen en een vast pakket aan voorschriften voor de vergunning. Per optocht vindt vooroverleg plaats met organisatoren over o.a. afmetingen, alcoholgebruik e.d. Er wordt toezicht uitgeoefend en bevindingen worden zo nodig met organisatoren gedeeld en kunnen consequenties hebben. Het plan van aanpak wordt jaarlijks opnieuw tegen het licht gehouden, gelet op de opgedane ervaringen en voortschrijdend inzicht.
	De gemeente maakt zich sterk voor een uitbreiding van de formatie voor geografisch georiënteerde wijkagenten (> 2 fte voor Dantumadiel).	De burgemeester zal in diverse (overleg)gremia (driehoek, RBPO NN) pleiten voor meer geografisch georiënteerde wijkagenten.		Binnen de huidige formatie van wijkagenten in de basiseenheid is een uitbreiding voor Dantumadiel niet realistisch. Hiervoor is door de burgemeester in diverse gremia voor gepleit. Het is alleen momenteel niet haalbaar.
	De gemeente streeft in het kader van zichtbaarheid/toegankelijkheid van de politie naar 4 inloopsprekuren per jaar van de wijkagenten.	De burgemeester zal zich voor Dantumadiel inzetten voor 4 inloopsprekuren per jaar van de wijkagent.		De politie organiseert in het kader van "Politie zichtbaar in de wijk" in drie kernen in de gemeente Dantumadiel een inlooppmiddag met wijkagenten voor inwoners.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		De websites van gemeente en politie worden gescreend op toegankelijkheid voor en duidelijkheid over het doen van aangiften, meldingen en klachten.		Via de website van de gemeente kunnen online diverse meldingen worden gedaan. Aangezien de website van de politie landelijk wordt geregeld, heeft de gemeente daar geen invloed op.
103	De gemeente heeft een eigentijds en integer bestuur dat een goede relatie met de burger onderhoudt en ruimte geeft aan nieuwe vormen van participatie en democratie			
	Versteviging van de zelfstandige positie mede door krachtige samenwerking in en buiten de gemeente.	Een sterk en ondernemend college dat actief investeert in contact met inwoners, bedrijven en maatschappelijke partijen in de gemeente – vernieuwend en toekomstgericht – op basis van een per jaar vast te leggen plan van aanpak (PvA). Zie ook programma 4, paragraaf 1.1.		Ondanks de beperkingen van Corona doet het college hun best om met de ondernemers in gesprek te blijven. Het plan van aanpak voor 2021 is in ontwikkeling.
		Onderdeel van het PvA is ook een dorpenverkenning/-toer van het college welke uitmondt in gezamenlijke afspraken en acties.		
		Onderzoek naar wat daarnaast nodig is om een verdere versteviging van de zelfstandige positie vorm te geven, bijvoorbeeld door specifieke functies voor advies, ondersteuning, of facilitering van bestuur en samenleving.		Hier wordt onder andere door het nieuw te vormen team Dantumdiel invulling aan gegeven.
		De samenwerking met de dorpen wordt verder aangehaald en de samenwerking met Noardeast-Fryslân en in regionaal en provinciaal verband wordt maximaal benut.		De samenwerking met de dorpen is vnl. aangehaald door de contacten met de DOM's. De coronamaatregelen hebben een negatieve invloed gehad op het verder aanhalen van contacten met de dorpen.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Raad en college bieden ruimte aan initiatieven uit de samenleving en meer zeggenschap voor de burger.	Doorontwikkeling positie en betrokkenheid van de raad m.b.t. burgerparticipatie/overheid sparticipatie (workshops, kennisdeling, digitale leeromgeving nieuwe democratie, e.d.).		Deze activiteit vergt actie vanuit de raad.
		Pilots waarbij zeggenschap en budgetverantwoordelijkheid wordt overgedragen.		Een voorbeeld hiervan is Campus Damwâld.
	De samenleving herkent de gemeente als een sterke en zelfstandige gemeente, waarin de inwoners centraal staan.	Op eigen manier vanuit eigenheid communiceren over onze gemeente.		Bij communicatie naar buiten wordt rekening gehouden met eigenheid van Dantumadiel.
		Inloopsprekuren voor college.		Er zijn geen inloopsprekuren maar inwoners kunnen ten alle tijde een afspraak maken. De bestuurders zijn laagdrempelig benaderbaar, waar ook veelvuldig gebruik van gemaakt wordt.
		Collegevergaderingen en hoorzittingen in de dorpen houden.		Ondanks dat de collegevergaderingen en hoorzittingen goed bezocht werden, is er in 2020 vooralsnog geen vervolg aan gegeven. Vertraging is opgelopen door corona en het tijdelijk stilliggen van het eerder genoemde Plan van Aanpak.
		College en organisatie leggen actief contact met en betrekken inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties, waaronder mensen met een spilfunctie in de samenleving, maar ook mensen die minder kunnen meekomen (zoals minder (digitaal) geletterden) door extra ondersteuning (maatjes). Zie hiervoor ook 1e activiteit bij subdoel 1.		Conform voornemen. Zie ook bedrijven contact. Corona heeft wel een negatieve impact gehad, resulterende in iets minder contacten dan gewenst.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Sterke netwerken in de samenleving zoals verenigingen, kerken en voedselbanken benutten om zoveel mogelijk mensen te bereiken. Zie hiervoor ook 1e activiteit bij subdoel 1.		Hier wordt vorm en inhoud aan gegeven door onder andere het gebiedsteam doormiddel van: <ul style="list-style-type: none"> - 'Ik bin der klear foar' - 'Coalitie Kom Erbij' - Projecten Kennislab Noardeast Fryslân - Platform Sociale uitsluiting en armoede bestrijding - Kennislab
104	De gemeente voert op financieel gebied een degelijk en zuinig beleid*			

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Dienstverlening</i>
Besturings- en organisatiefilosofie en hoofdstructuur Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2017)
Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast-Fryslân (2018)
Dienstverleningsconcept Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2018)
<i>Veilige woon- en leefomgeving</i>
Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2015-2018 Noord-Nederland (Politie)
Integraal Veiligheidsbeleid Noordoost Fryslân 2013-2017 (verlengd t/m 2018)
Regionaal Beleidsplan Veiligheidsregio Fryslân
Samenwerkingsovereenkomst Veiligheidshuis Fryslân
Convenant Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC)
Handhavingsarrangement en 0-beleid art. 13B Opiumwet
<i>Krachtig en eigentijds bestuur</i>
Bestuursakkoord Us Dantumadiel
Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast Fryslân (2018)
Sociaal Economisch Masterplan en Agenda Netwerk Noordoost (ANNO)
Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2018)
<i>Gezond financieel beleid voor de lange termijn</i>
Financiële beleidsdocumenten (begroting, meerjarenraming, jaarrekening en perspectiefnota)

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Gemeente Noardeast-Fryslân	Via een centrumregeling en een dienstverleningshandvest is de ambtelijke dienstverlening door Noardeast-Fryslân aan Dantumadiel vastgelegd en daarmee is de gemeente Noardeast-Fryslân een belangrijke partij bij het realiseren van doelstellingen door alle programma's heen.
Veiligheidsregio Fryslân (VRF), onderdeel veiligheid	Belangrijke partner bij het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving.
Vereniging van Friese Gemeenten	De VFG behartigt de belangen voor alle Friese gemeenten, totaal 18.
Vereniging van Nederlandse Gemeenten	De VNG behartigt de belangen voor alle Nederlandse gemeenten.

Overzicht baten en lasten 2020 Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten	364	364	-111	253
Lasten	-2.949	-2.956	141	-2.816
Saldo baten en lasten	-2.585	-2.592	30	-2.563
Toevoegingen aan reserves	-1.309	-9	-66	-75
Onttrekkingen aan reserves	1.368	68	64	132
Geraamd resultaat	-2.526	-2.533	28	-2.505

Toelichting op de wijzigingen Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Burgerzaken		
In 2014 zijn de geldigheidstermijnen van de reisdocumenten gewijzigd van 5 naar 10 jaar, waardoor er vanaf 2019 minder verstrekkingen zijn geweest. Door het verlengen van de geldigheidsduur en de coronacrisis dient de legesopbrengst naar beneden bijgesteld te worden. Deze mutatie is structureel in de begroting 2021 verwerkt.	-131	S
Overig		
Afwijkingen kleiner dan € 25.000.	20	I
Totaal baten	-111	
Lasten		
Raad- en raadscommissies		
De vergoeding van de raadsleden was onjuist in de begroting van 2020 opgenomen. Deze mutatie is structureel in de begroting 2021 verwerkt.	70	S
Burgerzaken		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
In 2014 zijn de geldigheidstermijnen van de reisdocumenten gewijzigd van 5 naar 10 jaar, waardoor er vanaf 2019 minder verstrekkingen zijn geweest. Door minder verstrekkingen kunnen de af te dragen rijksleges ook naar beneden worden bijgeteld. Deze mutatie is structureel in de begroting 2021 verwerkt.	69	S
Overig		
Afwijkingen kleiner dan € 25.000.	2	I
Totaal lasten	141	
Toevoegingen aan reserves		
Reserve Overige eenmalige uitgaven		
Op basis van de raadsbrief 'Motie nota reserves en voorzieningen' zijn voor een aantal reserveringen in de algemene reserve bestemmingsreserves aangemaakt. De ambtelijke frictiekosten worden overgeboekt van de algemene reserve naar de bestemmingsreserve eenmalige uitgaven. Per saldo heeft deze mutatie geen resultaatseffect.	-66	I
Totaal toevoegingen aan reserves	-66	
Onttrekkingen aan reserves		
Algemene reserve		
Op basis van de raadsbrief 'Motie nota reserves en voorzieningen' zijn voor een aantal reserveringen in de algemene reserve bestemmingsreserves aangemaakt. De ambtelijke frictiekosten worden overgeboekt van de algemene reserve naar de bestemmingsreserve eenmalige uitgaven. Per saldo heeft deze mutatie geen resultaatseffect.	66	I
Overige mutaties.	-2	I
Totaal onttrekkingen aan reserves	64	
Totaal saldo wijzigingen	28	

Programma 2: Mienskip

Waar gaat programma 2 'Mienskip' over?

Programmaportefeuillehouder : K. Agricola, G. Wiersma
Programmaregisseur : M. Jansen
Programmamanager : L. Venekamp

Inleiding

Vitale en levendige dorpsgemeenschappen vormen samen een vitale en levendige gemeente. Activiteiten en evenementen op het gebied van sport en cultuur, al dan niet in verenigingsverband, verbindt mensen en vergroot de levendigheid van de dorpen. Het is daarom belangrijk initiatieven blijvend aan te jagen en te ondersteunen en samenwerking te stimuleren.

Met het oog op de bevolkingsontwikkelingen wil de gemeente de basisvoorzieningen op peil te houden en waar mogelijk met de inwoners, ondernemers en dorpsbelangen initiatieven oppakken om een plus mogelijk te maken op het voorzieningenniveau. Het realiseren van een toekomstbestendige voorzieningenstructuur (waaronder goede onderwijshuisvesting) zal vorm moeten krijgen mét de betrokken partners (zoals schoolbesturen, sportverenigingen, kerken, bedrijven) en de dorpen (inwoners). Hierbij wordt vormgegeven aan een inclusieve samenleving waarin iedereen meetelt.

Jongeren met een goed opleidingsniveau en met de juiste vaardigheden en competenties hebben meer kansen op de arbeidsmarkt. Daarom wordt binnen dit programma ingezet op talentontwikkeling en goede aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt.

Van een overheid die beslist en stuurt en daar waar nodig mensen en organisaties daarbij betreft, veranderen we naar een overheid die inwoners en instellingen faciliteert bij door hen aangedragen ideeën. De rol van de gemeente is binnen dit programma dan ook vaak die van:

- een 'netwerkende overheid', die samenwerking zoekt met andere partijen en daarmee gezamenlijk doelen bepaalt;
- een responsieve, participerende overheid, die ruimte geeft aan maatschappelijke initiatieven van onderop en deze ondersteunt;
- een betrokken overheid die voorkomt dat mensen niet mee kunnen komen of tussen wal en schip raken.

Vanwege de veranderende rol van de gemeente gaan we met initiatiefnemers en partners een proces in en het resultaat is niet altijd vooraf te bepalen. De doelen zijn dan minder 'smart' geformuleerd. Om de resultaten te volgen wordt gebruik gemaakt van de burgerpeiling Waarstaatjegemeente die om de twee jaar plaatsvindt. Waar nodig wordt een eigen nulmeting uitgevoerd en door de gemeente zelf periodiek gemonitord.

Hoofddoelstelling:

Behouden en versterken van vitale gemeenschappen en van de leefbaarheid.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Sociale verbondenheid

Kerdoelen

201.1 Meer sociale verbondenheid en betrokken burgers

Speerpunten:

- Aanbod van culturele activiteiten;
- Aanbod van cultuureducatie voor kinderen / jeugd;
- Sportactiviteiten;
- Verenigingsleven;
- Vrijwillige inzet in dorpen.

Waar gaat programma 2 'Menskip' over?

201.2 Meer zelforganisatie, zelfsturing en eigen verantwoordelijkheid van inwoners

Speerpunten:

- Ondersteunen en versterken van initiatieven van onderop;
- Duidelijk gemeentelijk aanspreekpunt;
- Participatie van burgers;
- Samenhang in initiatieven waar mogelijk;
- Overheidsparticipatie / nieuw samenspel inwoners en overheid.

Onderwerp: Voorzieningenniveau

Kerdoel

202 Beter passend voorzieningenniveau

Speerpunten:

- Onderwijs;
- Culturele voorzieningen (culturele infrastructuur);
- Sportvoorzieningen;
- Overige maatschappelijke voorzieningen (en combi's).

Onderwerp: Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)

Kerdoelen

203.1 Optimaliseren van de schoolloopbaan zodat kinderen beter voorbereid zijn op hun toekomst

Speerpunten:

- Doelgroep jongeren;
- Aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt.

Onderwerp: Verbondenheid met de streek

Kerdoelen

204 Versterken van de streekcultuur

Speerpunten:

- Samenwerkingsverbanden;
- Richten op kinderen basisschoolleeftijd-educatie;
- Initiatieven aanjagen en faciliteren;
- Inwoners zijn trots op de streek/gemeente waar ze wonen.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
201.1	Meer sociale verbondenheid en betrokken burgers			
	Het aantal mensen dat in aanraking komt en betrokken is bij culturele activiteiten is in 2022 toegenomen met 10% t.o.v. 2018 (nulmeting Waarstaatjegemeente).	Nieuwe (laagdrempelige) initiatieven op cultureel gebied worden gestimuleerd.		De ondersteuning van bestaande initiatieven gaat door.
	Toename van het aantal door inwoners georganiseerde activiteiten (o.a. cultuur en sport) al dan niet in verenigingsverband gericht op de levendigheid van de dorpen.	Er wordt een cultuurnota opgesteld waarna uitvoering zal worden gegeven aan de daarin opgenomen activiteiten.		Er wordt een nieuwe cultuurnota opgesteld.
		De sportnota 'Sport in Dantumadiel: nieuwe rollen nieuwe kansen' wordt uitgevoerd. Daarin zijn speerpunten opgenomen ter versterking van verenigingen en verbetering van de samenwerking.		Er is uitvoering gegeven aan de sportnota. Overleg met de klankbordgroep om de nota te bespreken is i.v.m corona uitgesteld tot het najaar.
		De focus/rol van de gemeente ligt op de relatie met het gezondheidsbeleid (leefstijl) en met het onderwijs. Inzet van de Buurtsportcoaches is hierbij onmisbaar. Hier wordt de komende tijd stevig op ingezet (structureel te borgen).		De concept Gezondheidsnota is gereed gekomen om voor te worden gelegd aan de Participatieraad. Er is een duidelijke koppeling met bewegen en gezonde leefstijl bij ouderen, jeugd en kinderen in de nota Er is een planning en veranderagenda Buurtsportcoaches en werkgeverschap opgesteld. Brede focus uitvoering sportbeleid blijft met duidelijkere kaders.
		Overlegstructuur verenigingen-gemeente wordt geëvalueerd en indien wenselijk hervat op basis van een Lokaal Sportakkoord.		Evaluatie heeft nog niet plaatsgevonden.
201.2	Meer zelforganisatie, zelfsturing en eigen verantwoordelijkheid van inwoners			

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Inwoners hebben meer mogelijkheden voor invloed op hun eigen leefomgeving.	Streken, wijken en dorpen worden gestimuleerd en gefaciliteerd op drie verschillende niveaus: belangenbehartiging burgerinitiatieven integrale projecten.		Driezum-Wâlterswâld en Broeksterwâld zijn als DOM-dorpen gestart. Rinsumageest is in oprichting.
Het dorpeninitiatievenfonds "It is oan jo" wordt daartoe verder uitgewerkt en verruimd: er wordt vastgelegd wat gemeentelijke taken zijn, bij welke onderwerpen de gemeente betrokken moet blijven en voor welke onderwerpen geen gemeentelijke betrokkenheid nodig is.			De regeling is gepubliceerd. Eerste tender is besteed aan eerder ingediende projecten. Twee keer per jaar kunnen de aanvragen ingediend worden.	
Sko ris oan wordt voortgezet en waar mogelijk wordt met de inwoners een uitvoeringsprogramma opgesteld en uitgevoerd.			In verband met Corona konden er geen fysieke bijeenkomsten plaatsvinden.	
202	Beter passend voorzieningenniveau			
	De maatschappelijke voorzieningen (voor sport, cultuur en ontmoeten) zijn toekomstgericht, betaalbaar en bereikbaar.	Er worden gebiedsgerichte processen doorlopen met inwoners, dorpen en initiatiefnemers, gericht op een toekomstgerichte voorzieningenstructuur.		In Feanwâlden bevindt een proces plaats in voorbereidende fase.
Initiatieven van inwoners en dorpsbelangen om 'een plus op het basisvoorzieningen-niveau te realiseren worden gefaciliteerd door middel van 'It is oan jo'.			De regeling "It is oan jo" is gepubliceerd.	
Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden van en draagvlak voor een doelgroepenwembad.			Er zijn nog geen nieuwe ontwikkelingen.	

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Het aanbod van onderwijs-, voorschoolse en andere maatschappelijke voorzieningen wordt geclusterd met het oog op meer samenwerking en multifunctioneel gebruik. In 2020 is op één locatie een nieuw initiatief ontwikkeld.	In 2020 is voor één locatie de clustering van maatschappelijke voorzieningen uitgewerkt (inventarisatie voorzieningen, mogelijkheden tot clustering, besluit inclusief planning).		De Campus Dâmwâld is geopend. De ontwikkeling in het dorp Feanwâlden rond de onderwijs-huisvesting wordt eerst opgepakt door schoolbesturen. Op 15 sep-tember heeft er een afspraak met dorpsbelang plaatsgevonden om te beoordelen welke rol zij op kunnen pakken.
De agenda voor onderwijsvoorzieningen (2017) met kansrijke locaties voor Integrale Kindcentra wordt jaarlijks geactualiseerd.			In Broeksterwâld wordt het eerste IKC in de regio geopend. In Rinsumageast wordt een tweede ontwikkeld.	
In 2020 wordt toegewerkt naar ontschotting van middelen voor voor- en voerschoolse educatie, (passend) onderwijs en jeugdzorg t.b.v. de realisatie van Integrale Kindcentra.			Zie programma 3 Soarch en Wolwêzen.	
203.1	Optimaliseren van de schoolloopbaan zodat kinderen beter voorbereid zijn op hun toekomst.			
	Alle basisschoolkinderen maken kennis met nieuwe ICT-ontwikkelingen, techniek en digitalisering (zoals leren programmeren, robotica, 3D-printing).	Projecten op het gebied van technologie en zorg worden in samenwerking met Kennislab ontwikkeld.		Er zijn meerdere activiteiten uitgevoerd, zoals de opening van Handel Centrum in Westereen: een centrum dat jong en oud ruimte geeft om te ondernemen. Het biedt leerplekken, ondersteunt in digitale marketing en helpt om te ondernemen en te groeien. Lespakket Wetenschap en Techniek voor de basisscholen.
	Het aantal leerlingen van het primair- en voortgezet onderwijs dat gedurende hun schooltijd in aanraking komt met meerdere culturele activiteiten is in 2022 met 10% toegenomen t.o.v. 2018.	De samenwerking tussen scholen, culturele instellingen en musea stimuleren door voorwaarden op te nemen in de subsidieovereenkomsten en beschikkingen.		Bestaande samenwerkingen worden voortgezet en geborgd in subsidieovereenkomsten en beschikkingen.
204	Versterken van de streekcultuur			

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Initiatieven en activiteiten zijn beter op elkaar afgestemd / met elkaar verbonden. Mensen vinden elkaar bij het voorbereiden van en bezoeken van culturele activiteiten en evenementen.	Er wordt een regionale culturele- en evenementenagenda ontwikkeld.		Is in 2019 afgerond.
	Het aantal scholen dat aandacht besteedt aan de cultuurhistorie van de regio is in 2022 toegenomen met 10% t.o.v. 2018.	In overleg met Markant de samenwerking tussen scholen, lokale musea en andere erfgoedinstellingen stimuleren.		Het onderdeel samenwerking is opgenomen in de subsidievoorwaarden.

Onderwerp beleidsdocumenten
Sociale verbondenheid
It is oan jo?
(concept) Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel 2019-2022
Vorzieningenniveau
Naar een regionale ontwikkelagenda voor onderwijsvoorzieningen in NO Friesland; Verkennend masterplan huisvesting DDFKA
Naar een regionaal voorzieningsverspreidingsmodel in Noordoost Fryslân 2010-2030 (jan. 2014)
Atlas van Noordoost Fryslân Eindrapport (sept. 2015)
Agenda voor onderwijsvoorzieningen in Noordoost Fryslân (2017)
Sport in Dantumadiel: nieuwe rollen nieuwe kansen (2016)
Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)
Kennislab
Verbondenheid met de streek
Frysk Taalbelied 2017-2020 (vastgesteld door Dantumadiel, Ferwerderadiel en Kollumerland)
Nog op te stellen Cultuurnota NEF en Dantumadiel; met aandacht voor de streekgebonden verschillen die er ook binnen NEF zijn en voor specifieke Dantumadielse onderwerpen.

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Roobol	Verzorgt het openbaar onderwijs zoals beschreven in artikel 46 van de Wet op het primair onderwijs

Overzicht baten en lasten 2020 Programma 2: Mienskip

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten	868	949	0	949
Lasten	-3.937	-4.831	1	-4.830
Saldo baten en lasten	-3.070	-3.882	1	-3.881
Toevoegingen aan reserves	0	0	-901	-901
Onttrekkingen aan reserves	110	901	901	1.802
Geraamd resultaat	-2.960	-2.981	1	-2.980

Toelichting op de wijzigingen Programma 2: Mienskip

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Geen afwijkingen.	0	
Totaal baten		
Lasten		
Afwijkingen kleiner dan € 25.000.	1	I
Totaal lasten	1	
Toevoegingen aan reserves		
Op basis van de raadsbrief 'Motie nota reserves en voorzieningen' zijn voor een aantal reserveringen in de algemene reserve bestemmingsreserves aangemaakt. De kosten voor Campus Damwâld worden overgeboekt van de algemene reserve naar de bestemmingsreserve Campus Damwâld. Per saldo heeft deze mutatie geen resultaatseffect.	-901	
Totaal toevoegingen aan reserves	-901	
Onttrekkingen aan reserves		
Op basis van de raadsbrief 'Motie nota reserves en voorzieningen' zijn voor een aantal reserveringen in de algemene reserve bestemmingsreserves aangemaakt. De kosten voor Campus Damwâld worden overgeboekt van de algemene reserve naar de bestemmingsreserve Campus Damwâld. Per saldo heeft deze mutatie geen resultaatseffect.	901	
Totaal onttrekkingen aan reserves	901	
Totaal saldo wijzigingen	1	

Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

Programmaportefeuillehouder : G. Wiersma, K. Wielstra, R. Kempenaar
Programmaregisseur : M. Kouwenhoven
Programmamanager : G. Hetteema

Inleiding:

De transitie als gevolg van het in werking treden van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Participatiewet heeft de afgelopen jaren van onze inwoners/cliënten, zorgaanbieders, hulpverleners en gemeente grote inspanningen gevergd. Ook in de toekomst blijven deze inspanningen van de partijen gevraagd om het sociale domein verder te transformeren. Met de transformatie van het sociaal domein wordt beoogd een nieuwe inrichting van ons zorgstelsel tot stand te brengen. Met deze transformatie van het sociaal domein willen we bereiken dat mensen zelfredzaam en samenredzaam zijn en zelf de regie over hun leven kunnen behouden. De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van hulp en ondersteuning aan die inwoners die niet in staat zijn om dit op eigen kracht te doen.

Vanaf 2019 wordt deze transformatie verder vormgegeven door de inzet op preventie en de inzet op participatie en meedoen in de samenleving. Het transformeren van het sociale domein is een continu proces waar tezamen met inwoners, zorgaanbieders en overige belanghebbenden vorm aan moet worden gegeven. Eén van de opbrengsten van de programmamarkt 2019 is dat samenwerking tussen de verschillende betrokken partijen als erg belangrijk wordt gevonden. Ook de bekendheid en zichtbaarheid van de diverse partijen is als aandachtspunt benoemd tijdens de programmamarkt.

De gemeente Dantumadiel streeft naar een samenleving waar inwoners de mogelijkheid hebben om mee te doen, ongeacht belemmeringen of beperkingen. Binnen dit programma worden onze inwoners gestimuleerd om zoveel mogelijk te participeren in de samenleving. Een van onze speerpunten is om kinderen en jongeren veilig en gezond te laten opgroeien met voldoende mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling.

Hoofddoelstelling:

Inwoners in onze gemeente hebben de mogelijkheid om mee te doen, ongeacht belemmeringen of beperkingen.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Langer leven in gezondheid

Kerdoel

301 Langer leven in goede gezondheid

Speerpunten:

Verbeteren van de leefstijl:

- voorkomen misbruik genotmiddelen;
- verbeteren psychisch welbevinden;
- meer inwoners op gezond gewicht;
- voorkomen seksueel grensoverschrijdend gedrag;
- verbeteren toegang tot zorg.

Onderwerp: Meer maatschappelijke participatie

Kerdoel

302 Meer maatschappelijke participatie

Speerpunten:

- zinvolle besteding van de dag;
- inkomen zekerstellen;

Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

- schulden voorkomen;
- ondersteunen van mantelzorgers;
- bevorderen vrijwillige inzet;
- eenzaamheid/sociaal isolement tegenaan;
- vermindering laaggeletterdheid;
- ondersteuning bij zorgvraag.

Onderwerp: Gunstiger opvoedklimaat

Kerdoel

303 Gunstiger opvoedklimaat

Speerpunten:

- veilige passende leer- en leefomgeving (thuis en op school);
- versterken ouderschap;
- alle kinderen kunnen meedoen.

Bij de diverse kwantitatieve vergelijkingen wordt gebruik gemaakt van een peiljaar. Voor dit programma geldt voor de opgenomen vergelijkingen het peiljaar 2016. Indien gebruik wordt gemaakt van een specifieke nulmeting wordt dit expliciet vermeld bij het betreffende doel.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
301	Langer leven in goede gezondheid			
	<i>Volwassenen:</i> Het aantal inwoners (18 jaar en ouder) dat problematisch gebruik maakt van middelen als alcohol, drugs en tabak daalt.	Jaarlijks activiteitenprogramma 'Mei Feste Hân' uitvoeren (convenant VO-scholen, politie en gemeenten).		Via het project Mei fêste hân worden steeds meer scholen gemotiveerd dergelijke initiatieven op te pakken. Ouders worden hier over geïnformeerd en bij betrokken.
		Activiteitenprogramma van het Preventie- en Handhavingsplan 2018 – 2021 (o.g.v. Drank- en Horecawet) uitvoeren.		Activiteiten worden uitgevoerd voor zover dit mogelijk is binnen de Corona maatregelen.
		Hulpverlener VNN wordt ingezet voor begeleiding van verslaafde inwoners, en voor kennisvergroting van professionals.		De hulpverlener VNN wordt al enkele jaren hiervoor ingezet.
		Uitvoeren activiteiten 'Rookvrije generatie'.		Hier wordt uitvoering aan gegeven.
	Het aantal inwoners (18 jaar en ouder) met depressieve gevoelens neemt af.	Activiteitenprogramma Gezondheidsbevordering (nota Gezondheidsbeleid 2018 – 2021) uitvoeren.		Activiteiten worden uitgevoerd voor zover dit mogelijk is binnen de Corona maatregelen.
	De deelname aan activiteiten door inwoners met een psychische kwetsbaarheid (18 jaar en ouder) neemt toe.	Activiteitenprogramma Gezondheidsbevordering (nota Gezondheidsbeleid 2018 – 2021) uitvoeren.		Activiteiten worden uitgevoerd voor zover dit mogelijk is binnen de Corona maatregelen.
	Het aantal inwoners (18 jaar en ouder) met overgewicht neemt af.	Activiteitenprogramma Gezondheidsbevordering (nota Gezondheidsbeleid 2018 – 2021) uitvoeren.		Activiteiten worden uitgevoerd voor zover dit mogelijk is binnen de Corona maatregelen.
		Programma G!DS (Gezond in de Stad) uitvoeren.		Via projecten van G!DS (gezond in de stad) wordt ingezet op het voorkomen en bestrijden van overgewicht onderen kinderen en volwassenen.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	<i>Jeugd en jongeren:</i> Het aantal inwoners (tot 18 jaar) dat gebruik maakt van middelen als alcohol, drugs en tabak daalt.	Inzetten van jongerenwerkers voor jeugdproblematiek (inclusief genotmiddelen) op scholen en op straat.		De jongerenwerker (via VNN) wordt ingezet voor het voortgezet onderwijs om met name de toeleiding naar de hulpverlening te organiseren. De samenwerking met het jongerenwerk van de welzijnsorganisatie is versterkt.
		Hulpverlener VNN wordt ingezet voor begeleiding van verslaafde inwoners, en voor kennisvergroting van professionals.		De hulpverlener VNN wordt al enkele jaren hiervoor ingezet.
		Jaarlijks activiteitenprogramma 'Mei fêste hân' (Integrale aanpak middelengebruik Noordoost Fryslân: convenant VO-scholen, politie en gemeenten) uitvoeren.		Via het project Mei fêste hân worden steeds meer scholen gemotiveerd dergelijke initiatieven op te pakken en ouders worden hier over geïnformeerd en bij betrokken.
		Uitvoeren activiteiten 'Rookvrije generatie'.		Hier wordt uitvoering aan gegeven en dit wordt opgenomen in het nieuwe beleid.
De deelname aan activiteiten door inwoners met een psychische kwetsbaarheid (tot 18 jaar) neemt toe.		Activiteitenprogramma Gezondheidsbevordering (nota Gezondheidsbeleid 2018 – 2021) uitvoeren.		Activiteiten worden uitgevoerd voor zover dit mogelijk is binnen de Corona maatregelen.
		Uitvoering geven aan welzijnsbeleid, o.a. ondersteuning jonge mantelzorgers.		Steunpunt voor jonge mantelzorgers is opgenomen in het reguliere beleid. Hier wordt uitvoering aangegeven.
Het aantal inwoners (tot 18 jaar) met overgewicht neemt af (in relatie tot beweegnormen).		Uitvoering basistaken en aanvullend pakket Jeugdgezondheidszorg door GGD Fryslân (jaarlijks wordt het aanvullend pakket herzien).		Het project "de gezonde school" loopt en wordt op diverse scholen uitgevoerd. Ook wordt ingezet op beweegonderwijs op de scholen. Hier zijn de buurtcoaches mee bezig.
		Activiteitenprogramma Gezondheidsbevordering (nota Gezondheidsbeleid 2018 – 2021) uitvoeren.		Activiteiten worden uitgevoerd voor zover dit mogelijk is binnen de Corona maatregelen.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Programma G!DS (Gezond in de Stad) uitvoeren.		Via projecten van G!DS (gezond in de stad) wordt ingezet op het voorkomen en bestrijden van overgewicht onderen kinderen en volwassenen.
	De ouderbetrokkenheid en de deelname van scholen aan preventieprogramma's over genotmiddelen wordt verhoogd.	Uitvoering basistaken en aanvullend pakket Jeugdgezondheidszorg door GGD Fryslân (jaarlijks wordt het aanvullend pakket herzien).		Meerdere activiteiten vanuit het convenant worden per klas georganiseerd. Ouders worden door de scholen en VNN nadrukkelijker bij deze opvoedingsproblematiek betrokken.
		Uitvoeren van het activiteitenprogramma 'Mei fêste hân'.		Via het project Mei fêste hân worden steeds meer scholen gemotiveerd dergelijke initiatieven op te pakken en ouders worden hier over geïnformeerd en bij betrokken.
		Opvoedingsvaardigheden van ouders begint bij betrokkenheid. De positie van ouders en opvoeders wordt onderdeel van subsidiebesprekingen.		In de gesubsidieerde projecten is sinds 2019 ouderbetrokkenheid een nadrukkelijk onderdeel.
	Seksueel grensoverschrijdend gedrag wordt teruggebracht naar 5% in 2020.	Er worden trainingen georganiseerd voor leerlingen ter voorkoming van seksueel grensoverschrijdend gedrag.		In 2020 worden diverse trainingen op scholen georganiseerd. Ook is er een theatervoorstelling 'Geh@ckt' voor alle leerlingen van de 3e klassen van het voortgezet onderwijs georganiseerd.
	Het cyberpesten neemt af.	Er worden voorlichtingsactiviteiten (o.a. theaterstuk) georganiseerd in het kader van 'Mei fêste hân'.		Vanuit het convenant Mei fêste hân zijn diverse activiteiten aangeboden die onder andere het pesten tegen moeten gaan (cyberpesten). Onder andere op klassikaal niveau, en via een tweetal theatervoorstellingen in Sense Dokkum voor alle 2 ^e en 3 ^e klassen van het voortgezet onderwijs.
302	Meer maatschappelijke participatie			

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Eind 2020 is het aantal inwoners dat zichzelf financieel redt toegenomen.	Er wordt voortdurend gecommuniceerd over minimaregelingen (waaronder het kindpakket).		Er is een werkgroep bezig met het maken van een Sociaal Domein breed communicatieplan. Daarbij worden ook minimaregelingen betrokken. De pilot voorzieningenwijzer wordt hierbij gebruikt.
		In 2020 worden voorbereidingen getroffen voor de inzet van een medewerker armoede en achterstanden (aandachtsgebied).		Deze activiteit is zo goed als afgerond en hier wordt voortgeborduurd.
		Aanpak armoede en schulddienstverlening wordt verder geïntensiveerd.		Vroegsignalering zal in het najaar van 2020 als project worden opgepakt. Daarnaast wordt in het kader van het actieplan Brede Schuldenaanpak, schuldhulpverlening verder geïntensiveerd.
		Integrale intake en samenwerking bevorderen vanuit het team schulddienstverlening mét het gebiedsteam.		Deze activiteit is zo goed als afgerond en hier wordt voortgeborduurd.
	Het aantal inwoners (18 jaar en ouder) en jeugd en jongeren (tot 18 jaar) dat in armoede leeft neemt jaarlijks af.	Er wordt voortdurend gecommuniceerd over minimaregelingen (waaronder het kindpakket).		Dit loopt volgens schema.
	Eind 2020 is het aantal uitkeringsgerechtigden met een langdurige afstand tot de arbeidsmarkt met een zinvolle besteding van de dag toegenomen.	In 2020 wordt de pilot Meedoen uitgevoerd.		Het project Meedoen wordt op een alternatieve wijze bij NEF vormgegeven door het beschikbaar stellen van extra middelen t.b.v. re-integratie, sociale activering en uitbreiding van het banenplan.
	Eind 2020 is het aantal overbelaste mantelzorgers gedaald naar maximaal 10%.	In 2020 is er een verbeterd aanbod respijtzorg gerealiseerd binnen het inkoopkader van de Wmo.		Het inkoopproces is voltooid en daarmee is er een verbeterd aanbod voor respijtzorg gerealiseerd.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Het beleidsplan "fan Wearde" is geactualiseerd en er wordt jaarlijks een nieuw actieplan opgesteld waarbij ook aandacht is voor de jonge mantelzorger. Dit in samenwerking met Het Bolwerk.		Er wordt uitvoering aan het actieplan 2020 gegeven, waarbij ook aandacht is voor jonge mantelzorgers. Hier wordt vanuit Fawaka inzet op gepleegd. Een aantal activiteiten is aangepast vanwege Corona.
	Het percentage inwoners dat als vrijwilliger actief is bedraagt eind 2020 50% (minimaal 1 keer per jaar vrijwilligerswerk gedaan).	De gemeente voert regie op het jaarplan en projecten van de welzijnsstichtingen om de zelfredzaamheid en participatie van inwoners te stimuleren (inzet van bijvoorbeeld huisbezoeken).		De situatie ten opzichte van de 1 ^e tussentijdse rapportage is onveranderd. Het aandeel inwoners dat vrijwilligerswerk verricht ligt op een hoog niveau (45%). In Noord Nederland is dit één van de hoogste percentages. De doelstelling van 50% lijkt te ambitieus geformuleerd.
	Het aantal inwoners dat in een sociaal isolement verkeert, neemt af in een periode van 4 jaar.	De gemeente voert regie op het jaarplan en projecten van de welzijnsstichtingen om de zelfredzaamheid en participatie van inwoners te stimuleren (inzet van bijvoorbeeld huisbezoeken).		Dit is een doorlopend proces van activiteiten en het voeren van regie. Vanwege Corona zijn bepaalde activiteiten als bijeenkomsten op een alternatieve wijze vorm gegeven. En zijn inwoners actief telefonisch benaderd in het kader van welzijn en eenzaamheid. Campagnes hebben wel plaats gevonden.
		Jaarlijks worden er ontmoetingen georganiseerd tussen het gebiedsteam en zorgaanbieders om de verdere samenwerking te versterken.		Vanwege Corona kon het Zorgfestival niet doorgaan. Er wordt gewerkt aan een alternatief.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Er wordt ingezet op de deelname aan activiteiten door inwoners met een beperking door het aanbod van activiteiten inzichtelijk en toegankelijk te maken.		Regulier proces en werkwijze. Naast Noordoosthelpt.nl, brengt de accountmanager Sociaal Domein het lokale aanbod doorlopend bij het gebiedsteam onder de aandacht. Er vindt momenteel een evaluatie plaats onder gebruikers van de website noordoosthelpt.nl.
	In 2020 worden de regionale afspraken ten aanzien van personen met verward gedrag lokaal uitgevoerd en dit zorgt jaarlijks voor een afname van het aantal meldingen.	De gemeente voert in 2020 de lokale afspraken met ketenpartners over personen met verward gedrag (woningbouw, welzijnswerk, zorgaanbieders) uit.		De situatie en doelen zijn onveranderd, maar meer in reguliere afspraken en werkwijzen geborgd. De Friese aanpak worden de komende jaren verder gefinetuned en verbeterd, al naar gelang behoefte. Ook de Wet verplichte GGZ, wordt conform Provinciale en wettelijke afspraken uitgevoerd.
		GGD en gemeenten hebben een centraal meldpunt (24/7 bereikbaar) ingericht voor meldingen en hulpverlening voor personen met verward gedrag.		Het meldpunt is ingericht en inwoners en instellingen zijn hierover geïnformeerd.
	Eind 2020 is het aantal inwoners dat laaggeletterd is afgenomen.	Er worden verspreid over de gemeente digitaalhuizen geopend om een optimale toegang voor laaggeletterden te organiseren.		Het project heeft in verband met corona stil gelegen en wordt nu weer opgepakt.
		Er worden themamiddagen en doorlopend cursussen georganiseerd om laaggeletterdheid onder de aandacht te brengen en een goede doorverwijzing te realiseren (digitaalhuisplus).		De uren voor de taalcoördinator in het digitaalhuis in de Westereen zijn uitgebreid. Leerkrachten in het basisonderwijs worden in 2020 in de periode van september t/m december geschoold op het herkennen van laaggeletterdheid en het gesprek aangaan met de ouder.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		De mogelijkheden van combinaties van opvoeding en taal worden onderzocht.		De bibliotheek heeft een aanjager laaggeletterdheid aangesteld.
		Ingezet wordt op de communicatie richting inwoners (briefwisseling en website) en de gemeente hanteert daarbij een maximaal niveau geschikt voor laaggeletterden.		Dit loopt volgens schema.
In 2020 wordt ingezet op het bereiken van doelgroepen en het optimaliseren van de dienstverlening.		Jaarlijks wordt de cliënttevredenheid gemeten ten aanzien van de Wmo.		De resultaten van het cliënttevredenheidsonderzoek 2020 worden in november 2020 aan de raad aangeboden, in 2021 wordt een nieuw onderzoek uitgevoerd.
		Jaarlijks wordt de cliënttevredenheid gemeten ten aanzien van de Jeugdwet.		De resultaten van het cliënttevredenheidsonderzoek 2020 worden in november 2020 aan de raad aangeboden, in 2021 wordt een nieuw onderzoek uitgevoerd.
		Er wordt voortdurend op een passende manier gecommuniceerd richting inwoners over onafhankelijke cliëntondersteuning.		Dit is een reguliere werkwijze. In het project Wending wordt hier eveneens aandacht aan besteed.
		De bekendheid van het gebiedsteam wordt structureel verder vergroot.		Dit is reguliere werkwijze. In het project Wending wordt hier eveneens aandacht aan besteed.
		In 2020 wordt de werkwijze 18-/18+ verder uitgevoerd. Dit betreft een goede overgang tussen Jeugdwet, Wmo en Participatiewet.		Binnen Gebiedsteams wordt met Wending aandacht besteed aan integraal samen te werken.
		De gemeente richt haar inkoopkader dusdanig in dat het mogelijk wordt om algemene voorzieningen te creëren om een beroep op een individuele maatwerkvoorziening te voorkomen en het ontschotten van middelen te bevorderen.		Een tweede Algemene voorziening is in Damwâld gerealiseerd en gestart.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Eind 2020 is er nieuwe stuurinformatie beschikbaar op het gebied van het sociaal domein.	Ingezet wordt op het verkrijgen van zicht op doelen en middelen binnen het sociale domein.		Het project loopt, na afronding blijft doorontwikkeling de ambitie.
303	Gunstiger opvoedklimaat			
	Eind 2021 zijn alle kinderen vóór de schoolgerechtigde leeftijd in beeld.	Zorgcoördinatoren/pedagogen worden ingezet om het kind in beeld te brengen en vroegtijdige achterstand te kunnen signaleren (0-4 jaar).		De zorg coördinatoren worden ingezet. In het komende overleg met de peuteropvang organisaties zal gevraagd worden naar de resultaten van de zorg coördinatoren.
		In 2020 is er een structuur waar JGZ, Onderwijs en gebiedsteam elkaar treffen voor afstemming over zorgleerlingen, zorg en/of onderwijs gerelateerd (passend onderwijs).		Onderwijs en zorg vinden elkaar in de opgezette werkgroepen Onderwijs en Zorg en taal/vve/laaggeletterdheid. Het ontwikkelen van IZO's (integrale zorg overleggen) wordt opgepakt en ontwikkeld.
	In 2020 is het aantal gedwongen uithuisplaatsingen en onder toezichtstellingen van kinderen gestabiliseerd.	Mogelijkheden van alternatieve pleegzorg wordt onderzocht met gezinsbegeleiding, uitvoering geven aan scheiden zonder schade.		Hier wordt in 2020 uitvoering aan gegeven.
		De samenwerking tussen het gebiedsteam en ketenpartners wordt geïntensiveerd door het organiseren van jaarlijkse ontmoetingen. Onderdeel hiervan vormt ook de samenwerking met huisartsen en praktijkondersteuners.		De jaarlijkse ontmoeting is georganiseerd. O.a. met het project Wending wordt invulling aan het gebiedsgericht werken gegeven.
	Eind 2020 is in de inzet van VVE voor doelgroepkinderen verhoogd van 10 naar 16 uur per week.	Eind 2020 wordt geëvalueerd met peuteropvangorganisaties en overige betrokkenen of de doelstelling uitbreiding VVE uren van 10 naar 16 uur gerealiseerd is.		In het eerst volgende overleg met alle peuteropvang organisaties zal dit punt besproken worden.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Eind 2020 is de aanpak uitgevoerd op het gebied van (v)echtscheidingen en kindermishandeling.	Jaarlijks evalueren we ons actieplan Huiselijk geweld en Kindermishandeling en voeren we de activiteiten uit samen met onze partners (onderwijs, sportclubs, kerken, vrijwilligersorganisaties).		Evaluatie van gebruik handelingsprotocol en Meldcode gaat nog plaatsvinden. Het provinciaal actieplan is begin dit jaar van start gegaan. Eerste projecten worden opgezet, in oktober staat het eerste project 'Samenwerken aan Veiligheid' waarin onze gemeente pilot gemeente is. Tot slot wordt er gewerkt aan een werkproces rondom positionering en facilitering van de aandacht functionarissen huiselijk geweld. Voor de facilitering zijn er uren geoormerkt.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Langer leven in goede gezondheid</i>
Gezondheidsbeleid 2014-2017
In concept:
Gezondheidsbeleid/handhavingsbeleid
<i>Meer maatschappelijke participatie</i>
Kadernota "samen leven, sterk voor elkaar" (2013)
Algemeen deel uitvoeringsplan (2014)
Uitvoeringsplan Participatiewet (2014)
Uitvoeringsplan WMO (2014)
Fan Wearde, mantelzorgbeleid (2016)
"Het nieuwe jongerenwerken DDFK"
In Concept
Beleid sociaal domein (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet) 2018/(2019)
Armoedebeleid (2018/2019)
Beleid terugvordering en verhaal, verificatiebeleid en handhavingsbeleid sociaal domein
Herijking Participatiebeleid
Visiedocument wonen en zorg
Visiedocument gebiedsteam (toegang)
Visiedocument harmonisatie welzijnswerk
<i>Gunstiger opvoedklimaat</i>
Uitvoeringsplan Jeugdwet (2014)
Lokaal actieplan Huiselijk geweld en kindermishandeling

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Werk-en Leerbedrijf NEF	Uitvoering Participatiewet.
Veiligheidsregio Fryslân onderdeel GGD Fryslân	Gezondheidsdienst van de Friese gemeenten ter bevordering van de gezondheidssituatie en leefstijl van inwoners.

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Mobiliteitsburo Noordoost Fryslân	De gemeenten: Achtkarspelen, Dantumadiel, Dongeradeel, Ferwerderadiel, Kollumerland c.a., en Tytstjerkeradiel in de regio Noordoost Fryslân en de provincie Fryslân hebben besloten om samen te werken op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer en openbaar vervoer, dit om de leefbaarheid in de regio Noord Oost Fryslân te behouden.
Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2018	De centrumgemeente is Leeuwarden. Het doel is de beleidsvoorbereiding ten behoeve van de wettelijke taken op terrein van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en participatie en de inkoop ten behoeve van wettelijke taken op het terrein van jeugdzorg en maatschappelijke ontwikkeling doelmatig en kwalitatief hoogwaardig te organiseren met de Friese gemeenten.

Overzicht baten en lasten 2020 Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten	7.379	9.424	2.060	11.484
Lasten	-31.378	-32.608	-3.003	-35.610
Saldo baten en lasten	-24.000	-23.184	-942	-24.126
Toevoegingen aan reserves	-1	636	0	636
Onttrekkingen aan reserves	1	1	0	1
Geraamd resultaat	-24.001	-22.547	-942	-23.489

Toelichting op de wijzigingen Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidentee I (I) Structuree I (S)
Baten		
Overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO)		
Op basis van de 3 ^e , 4 ^e en 5 ^e toekenningsbeschikking 2020 voor de overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) is het budget bijgesteld. Dit betreft een specifieke uitkering vanwege Covid-19, vandaar dat zowel de baten als de lasten zijn bijgeraamd. De TOZO regeling is een incidentele regeling, vandaar dat de budgetten incidenteel verantwoord zijn.	1.541	I
Maatschappelijk werk		
De subsidievaststelling 2018 van Maatschappelijk werk leidt tot terugvordering van € 38.000. Deze mutatie is incidenteel verwerkt.	38	I
Jeugd- en jongeren werk		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidentee I (I) Structuree I (S)
In 2019 is van de Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie (ZonMw) een incidentele subsidie ontvangen. Deze mutatie heeft betrekking op de verdeling van de subsidie van het MDT project naar diverse welzijnsinstellingen. Deze mutatie is budgetneutraal verwerkt in de rapportage.	475	I
Overige		
Afwijkingen kleiner dan € 25.000.	14	I
Totaal baten	2.060	
Lasten		
Sociale werkvoorziening		
Voor de jaren 2020 t/m 2022 zijn er extra middelen beschikbaar gesteld voor re-integratie trajecten bij NEF. De middelen voor 2021 en 2022 zijn meegenomen in het raadsvoorstel bij de begroting 2021.	-148	I
In de meicirculaire 2020 zijn mutaties geweest binnen het gemeentefonds op de participatie uitkering. Mutaties binnen de participatie uitkering worden in dit programma verrekend met de sociale werkvoorziening. De inkomst staat bij het onderdeel Algemeene dekkingsmiddels, per saldo is deze mutatie budget neutraal.	-252	
In de septembercirculaire van het gemeentefonds is Coronacompensatie voor SW bedrijven toegekend voor 2020, dit bedrag wordt verrekend met de sociale werkvoorziening. De inkomst staat bij het onderdeel Algemeene dekkingsmiddels, per saldo is deze mutatie budget neutraal.	-177	I
BUIG		
Jaarlijks neemt het aantal banen met loonkostensubsidie toe (BAB-banen) waardoor de hoogte van de loonkostensubsidie steeds verder zal toenemen. Omdat het veelal om de doelgroep jongeren gaat is er nagenoeg geen uitstroom te verwachten. Omdat de verwachting is dat dit bedrag de komende jaren nog verder zal toenemen is de afwijking structureel verwerkt.	-485	S
IOAW		
Bijstelling IOAW budget op basis van werkelijke aantallen. Deze mutatie is structureel verwerkt.	115	S
Overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO)		
Op basis van de 3 ^e , 4 ^e en 5 ^e toekenningsbeschikking 2020 voor de overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) is het budget bijgesteld. Dit betreft een specifieke uitkering vanwege Covid-19, vandaar dat zowel de baten als de lasten zijn bijgeraamd. De TOZO regeling is een incidentele regeling, vandaar dat de budgetten incidenteel verantwoord zijn.	-1.541	I
Begeleiding (WMO)		
Bijstelling kostenbeheersingsmaatregel W1 op basis van de 3 ^e kwartaalrapportage Sociaal Domein 2020. Er was bij de oorspronkelijke berekening onvoldoende rekening gehouden met het uitnutting/verzilveringspercentage van afgegeven indicaties. Deze mutatie is structureel in de begroting 2021 verwerkt.	-110	S

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidentee I (I) Structuree I (S)
Bijstelling budget op basis van verschuiving van de financiering van persoonsgebonden budget (PGB) naar zorg in natura (ZIN). Voor 2021 en verder bedraagt de mutatie € 150.000.	-300	S
PGB WMO 18+		
Bijstelling budget op basis van verschuiving van de financiering van persoonsgebonden budget (PGB) naar zorg in natura (ZIN).	170	S
Tegemoetkoming chronisch zieken		
Bijstelling kostenbeheersingsmaatregel W3 op basis van de 3 ^e kwartaalrapportage Sociaal Domein 2020. De meerkostenregeling is afgeschaft en de afwijking is structureel verwerkt.	35	S
Huishoudelijke hulp (WMO)		
Bijstelling kostenbeheersingsmaatregelen W6 en W7 op basis van de 3 ^e kwartaalrapportage Sociaal Domein 2020. Deze maatregel heeft betrekking op het terugbrengen van de uren van 3 naar 2. De maatregel is structureel verwerkt.	110	S
Het budget huishoudelijke hulp is op basis van het aantal verstrekkingen in 2020 verhoogt.	50	I
Bijzondere bijstand		
Bijstelling kostenbeheersingsmaatregel P1 en P10 op basis van de 3 ^e kwartaalrapportage Sociaal Domein 2020. Het project bewindvoering is afgerond en de maatregel is structureel verwerkt.	-33	S
Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd		
Bijstelling kostenbeheersingsmaatregelen S2 en S4 op basis van de 3 ^e kwartaalrapportage Sociaal Domein 2020. Het project is afgerond en de maatregelen zijn structureel verwerkt.	30	S
Schuldhelpverlening		
Het aantal aanvragen schuldhelpverlening valt in 2020 lager uit dan verwacht in relatie tot het beschikbare budget. De afwijking is incidenteel verwerkt omdat de verwachting is dat dit aantal de komende tijd oploopt onder meer door de coronacrisis.	50	I
Jeugd- en jongeren werk		
In 2019 is van de Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie (ZonMw) een incidentele subsidie ontvangen. Deze mutatie heeft betrekking op de verdeling van de subsidie van het MDT project naar diverse welzijnsinstellingen. Deze mutatie is budgetneutraal verwerkt in de rapportage.	-475	I
Peuterspeelzalen		
Bij de 1e tussentijdse rapportage is een structurele aframing meegenomen van het budget voor peuterspeelzalen. Deze aframing bleek niet terecht en wordt hier gecorrigeerd.	-36	S
Overig		
Afwijkingen kleiner dan € 25.000.	6	
Totaal lasten	-3.003	
Totaal saldo wijzigingen	-942	

Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Waar gaat programma 4 'Wurk, Bedriuw en Rekreaasje' over?

Programmaportefeuillehouder : K. Agricola, R. Kempenaar
Programmaregisseur : W. Oosterhuis
Programmamanager : M. van den Bosch

Inleiding:

De gemeente Dantumadiel wil de bedrijvigheid bevorderen en staat voor het waarborgen van een goed en aantrekkelijk vestigingsklimaat. Mede door een actieve benadering van de ondernemers en met name in die sectoren die de Dantumadielse economie dragen (landbouw, bouw, metaal, zorg en recreatie). Daarnaast wordt ingezet op het behouden en versterken van de detailhandel in de kernen, waardoor de leefbaarheid gewaarborgd blijft.

Op het gebied van bedrijfsvestiging wil de gemeente zich inzetten voor het verbeteren van de kwaliteit en het beheer van bestaande bedrijventerreinen. De vestiging van lokaal gebonden, kleinschalige bedrijven heeft hierbij de voorkeur. Vestigings- dan wel uitbreidingsmogelijkheden zijn er op dit moment onder meer voor het bedrijventerrein bij de Westereen, Damwâld en voor het bedrijventerrein De Zwette te Feanwâlden. De komende tijd wil gemeente Dantumadiel zich oriënteren op de behoefte en goede invulling van bedrijventerreinen in de hele gemeente. Dit dient ook in het convenant bedrijventerreinen zijn weerslag te krijgen.

Het bevorderen van bedrijvigheid en dus de werkgelegenheid is van groot belang voor een leefbare en gezonde lokale samenleving. Werken aan innovatieve en duurzame werkgelegenheid, door samenwerking met Onderwijs en Ondernemers, is van groot belang. De regionale samenwerking in de vorm van de regionale versnellingsagenda kan daar zeker ook een bijdrage aan leveren. De samenwerking met de ondernemers en de ondernemersverenigingen in de vorm van het Dantumadielse economisch platform en ondernemersfonds wil de gemeente versterken.

Recreatie en toerisme is een kans voor Dantumadiel. Dantumadiel is een prachtige groene gemeente. De gemeente ziet binnen haar grenzen toeristische en recreatieve ontwikkelingszones langs het vaarwater de Zwemmer, in en om het Bûtefjild, langs de recreatieve infrastructuur en bij bestaande locaties met een toeristische waarde. De natuur- en agrarische gebieden bieden vooral ruimte aan kleinschalige recreatie.

Kansen liggen vooral in het gezamenlijk promoten van de gehele regio Noordoost Fryslân. De Noardlike Fryske Wâlden, het Bûtefjild en het cultureel historische landschap zijn voorbeelden van pareltjes die in een regionale aanpak meer bekendheid moet krijgen. Daarnaast dienen nieuwe digitale mogelijkheden zich nadrukkelijk aan. De digitale recreatieve infrastructuur zal zodanig moeten worden opgezet dat bijvoorbeeld de recreanten een uitstapje op maat kunnen samenstellen.

Hoofddoelstelling:

Behouden en streven naar een gezond ondernemersklimaat.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Bereikbaarheid

Kerdoelen

401.1 Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven

Speerpunten:

- Aanbod van bedrijventerreinen;
- Provinciaal convenant bedrijventerreinen;
- Dienstverlening aan en het faciliteren van de ondernemers;
- Contacten met ondernemersverenigingen;

Waar gaat programma 4 'Wurk, Bedriuw en Rekreaasje' over?

- Ontsluiting d.m.v. wegen en digitale mogelijkheden;
- Op peil houden van werkgelegenheid;
- Bedrijven zoveel mogelijk in de dorpen behouden met het oog op de leefbaarheid.

401.2 Meer instroom en toeleiding naar werk

Speerpunten:

- Mismatch op de arbeidsmarkt;
- Re-integratie;
- Onderwijs;
- Ondernemersbelangen.

Toelichting:

- Door aantrekkende economie is de vraag naar bedrijventerreinen op verschillende plaatsen groot. Dat vraagt om actie en zal er zeker toe bijdragen dat het overleg over het aantal m2 bedrijventerreinen weer op scherp komt. Dat zal zeker de nodige spanning op gaan leveren in het overleg met de provincie.
- Daarnaast is door de genoemde economische ontwikkeling de vraag naar personeel sterk gestegen, de instroom vanuit de groep lager opgeleiden neemt gestaag toe maar zou mogelijk nog beter kunnen. Daar zal door gerichte acties een antwoord op gevonden moeten worden.

Onderwerp: Detailhandel

Kerdoel

402 Verbeteren detailhandel structuur

Speerpunten:

- Ondernemers;
- Ondernemersverenigingen;
- Overige maatschappelijke voorzieningen(en combi's);
- ANNO onderzoek;
- Winkelvloeroppervlak;
- Bereikbaarheid;
- Compleetheid detailhandel in de grotere kernen.

Onderwerp: Duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Kerdoel

403 Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Speerpunten:

- Behoud bedrijvigheid;
- Versterken sterke sectoren;
- Inzet op innovatie als dragende en stuwende kracht.

Onderwerp 404 Gastvrije gemeente

Kerdoel

404 Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven

Speerpunten:

- Ondernemersklimaat;
- Marketing en promotie;
- Verblijfsaccommodaties;
- Recreatieve infrastructuur;
- Toeristische voorzieningen.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
401.1	Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven			
	Het aantal verkochte bedrijfskavels moet in de periode 2020-2022 toenemen met 25%.	Actieve promotie van de bedrijfskavels als opdracht voor de eigen bedrijven contactfunctionaris.		Promotie loopt dusdanig. Waardoor er haast gemaakt moet worden met het realiseren van nieuwe bedrijfskavels.
		Promotie bedrijfskavels Friesland breed. O.a. door actieve promotie op de website van de gemeente.		Door de krapte aan bedrijfskavels is promotie niet echt noodzakelijk en bovendien speelt de coronacrisis een negatieve rol in het verder promoten ervan.
	Het realiseren van toename bedrijfsterrinen van 3% in het convenant. In alle dorpen waar lokale vraag naar bedrijventerreinen ontstaat dit faciliteren en ontwikkelen.	Overleg in ANNO verband met de provincie over de voorraad bedrijventerreinen en het convenant.		Door de corona crisis is het overleg erg stroperig aan het worden. Op korte termijn vindt er overleg plaats met de provincie en de ANNO gemeenten over het convenant en de vraag van de gemeenten om meer ruimte voor bedrijf kavels.
	Alle bedrijventerreinen in de periode 202019-2022 aansluiten op glasvezel.	Er zijn met Kabel Noord afspraken gemaakt over het moment van een mogelijke aansluiting op de glasvezel.		Alle terreinen zijn aangesloten.
	Het aantal bedrijfsbezoeken door de bedrijfscontactfunctionaris (BCF) per jaar vast te leggen in een plan van aanpak.	Realiseren van bedrijfsbezoeken door de BCF.		Er zijn weer bedrijfsbezoeken gepleegd. Het bezoek wordt zeer gewaardeerd.
	Het aantal gecombineerde bedrijfsbezoeken (collegeleden en BCF) vast leggen in Plan van Aanpak (PvA).	Regelen van combi-bezoeken door de contactfunctionaris.		In een aantal gevallen is naast het digitaal bezoeken van bedrijven het plegen van daadwerkelijke bedrijfsbezoeken weer opgepakt, uiteraard met inachtneming van de richtlijnen.
	Organiseren van het Economisch Platform Dantumadiel.	Het ondersteunen van alle Ondernemersverenigingen (OV) in een ondernemersplatform Dantumadiel.		Het ondernemersplatform heeft weer plaatsgevonden in het gemeentehuis.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Het begeleiden, afhandelen en beoordelen van de aanvragen in het kader van het ondernemersfonds Dantumadiel.		Een aantal vooraankondigingen van aanvragen zijn besproken, over het algemeen hebben de leden daar positief op gereageerd.
	Onderzoek vanuit economisch perspectief naar nieuwe ontsluitingswegen in De Westereen Oost in regionaal perspectief..	Mede in ANNO verband uitvoeren van een mobiliteitsstudie.		Zie eerste tussentijdse rapportage, het onderzoek wordt nu meegenomen in een bredere mobiliteitsstudie voor heel noordoost Friesland.
401.2	Meer instroom en toeleiding naar werk			
	De werkgelegenheid voor de laaggeschoolde arbeidskrachten en ouderen groeit met 1% per jaar in de periode van 2020-2022.	Hoe mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt weer goed functionerende werknemers kunnen worden, Inzet van de mensen zelf maar ook van de bedrijven. De inzet van NEF is daarbij nadrukkelijk gewenst.		Door toename werkloosheid als gevolg van de coronacrisis is de aandacht in een ander daglicht komen te staan en wordt er hard gewerkt aan om-, en bijscholing van de nieuwe groep werklozen.
	Betere aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt realiseren in het kader van de versnellingsagenda Noordoost Friesland.	Meer zicht krijgen op mensen die werk zoeken (mogelijk ook buiten hun eigen opleidingsachtergrond), is nodig om over meer arbeidskrachten te beschikken. Met name in die sectoren waar de kans op werk aanwezig is.		Door de crisis uitgesteld.
		Inzet van de Kenniswerkplaats, KEI, gouden driehoek en kennislab om sluitende keten te vormen voor arbeidsbemiddeling en toeleiding.		De uitvoering begint weer op gang te komen.
	Stimuleren en mede organiseren van een traject van leven lang leren.	Ontwikkelen en implementeren van doorlopende ambitieroutes, ook experimenteel.		Is mede als gevolg van de coronacrisis in een ander daglicht komen te staan.
		Werken aan challenges in de diverse themalabs Techlab, digilab, fjilidlab en zorglab)		Is mede als gevolg van de coronacrisis in een ander daglicht komen te staan.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Onderzoeken op welke wijze we invulling gaan geven aan de tegenprestatie zoals genoemd in het coalitieakkoord.	In samenspraak met een kerngroep vanuit de Raad (van alle fracties een vertegenwoordiger) komen tot ideevorming hoe de tegenprestatie vorm moet krijgen.		Per abuis is deze activiteit in de programma's opgenomen.
		Samen met NEF trajecten ontwikkelen om de tegenprestatievormen te ontwikkelen.		Aan de ontwikkeling is met name in de eerste periode van deze periode nog gewerkt maar is nu vertraagd als gevolg van de coronacrisis.
402	Verbeteren detailhandel en structuur			
	Het in stand houden van het winkelaanbod voor de dagelijkse boodschappen in de (drie grotere) kernen van Dantumadiel.	In voorkomende gevallen een actievere houding als het gaat om de leegstand in één van de drie centra richting eigenaren van winkelunits.		De bedrijvencontact-functionaris is in contact met de eigenaren.
	Op basis van het in ANNO verband opgesteld onderzoeksrapport nagaan/ afspreken hoe in de grotere kernen het complete winkelaanbod te behouden is in het belang van de totale regio.	Uitwerken detailhandelsvisie.		Er wordt gewerkt aan een plan van aanpak voor deze visie.
403	Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid in het kader van de regiodeal			
	Door een grote mate van samenwerking tussen bedrijven, onderwijs en overheid een hogere uitstroom vanuit het onderwijs naar bedrijven in drie stuwende bedrijfssectoren stimuleren.	Het vormen van samenwerkings-clusters van bedrijven en onderwijsinstellingen in de sectoren bouw, metaal en agrifood in 2019 en 2020.		Naast de start van de bouwcampus is er in De Westereen ook een prachtig leerwerktraject ontstaan. Maar ook dat ondervindt op dit moment de gevolgen van de crisis.
		Innovatieve samenwerking in de bouwcampus, gericht op procestechnologie, ontwikkeling van circulaire producten en versnellen van marktintroducties.		De uitwerking laat op zich wachten aangezien de ontwikkelingen van de versnellingsagenda nu ook negatieve gevolgen ondervinden van de crisis.
		Stimuleren van kennisdeling in de zogenaamde kennisnetwerken.		Doorlopend proces.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Meer duurzaamheid in de sectoren bouw, metaal en agri-food/landbouw en zorg.	Bedrijven stimuleren meer duurzaamheidsmaatregelen te nemen.		Binnenkort start een traject om bedrijven te stimuleren.
		Circulair/duurzaam inkopen		Opgenomen in inkoopbeleid.
		Duurzame en circulaire initiatieven vanuit dorpen en ondernemers stimuleren en faciliteren.		Initiatieven worden gefaciliteerd. Provinciaal beleid vormt soms een opstakel.
		Bedrijven stimuleren afval als grondstof te gebruiken.		Op project basis wordt er gewerkt aan een lokaal grondstation voor verwerking bermgras.
		In de landbouw/ agrifood-sector streven naar meer duurzame producten en productiewijze.		Door allerlei ontwikkelingen en de coronacrisis loopt dit enigszins vertraging op.
		Deelname aan het project Better Wetter over innovatie op het gebied van natte teelten.		De deelprojecten lopen op schema. Er wordt nu werk gemaakt van het uitwerken van verdienmodellen.
Meer innovatie in de sectoren bouw, metaal en agri-food.	Activiteiten vanuit de agenda van de versnellingsagenda uitvoeren gebruik makend van de reeds ontwikkelde initiatieven in de regio.		Loopt vertraging op door de crisis.	
Arbeidsmarkt in de regio verbeteren (door regiodeal).	Extra inzet op het matchen van de vraagkant en aanbodkant op de arbeidsmarkt, gericht op de stuwende sectoren, Met name door gerichte actie op toeleiding trajecten.		Verdient juist nu in tijden van de crisis meer aandacht. Maar door de crisis is het extra moeilijk om gerichte actie te ontwikkelen. Wordt wel aan gewerkt.	
	Inzet op een hoger beroepsniveau, door een gezamenlijke inzet van de partijen.		Dit is onderdeel van de verstellingsagenda.	
404	De aantrekkelijkheid en gastvrijheid van de gemeente om te recreëren en te verblijven verder vergroten en te vermarkten.			

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Meer toeristische en recreatieve voorzieningen in het Lauwersmeer-gebied, Waddengebied en Bûtenfjild te realiseren in de periode 2019-2022.	Toeristische ontwikkeling en ontsluiting Wetterwâlden - Bûtenfjild.		Project heeft vertraging opgelopen maar het is aanbesteed. Het project is op dit moment in uitvoering.
		Verkenning recreatief park de Westereen en ontwikkeling Eeltsjemar		Verkenning met verschillende marktpartijen vindt op dit moment plaats.
	Groei van vrijetijdssector: meer bezoekers, bestedingen en banen in balans met leefomgeving 2019-2020.	Uitwerking strategische agenda, Visie Recreatie& Toerisme regio Noordoost Fryslân.		Er wordt gewerkt aan de uitwerking van de agenda maar ondervindt wel degelijk vertraging als gevolg van de crisis.
		Uitvoering Businesscase versnellingsagenda;: Regiomarketing en Destinatiebranding.		Wordt aan gewerkt maar heeft door de crisis wel enige vertraging opgelopen.
		Ondersteunen van recreatieve ontwikkelingen vanuit de dorpen en bedrijven in de gemeente.		Het ondersteunen gebeurt nu veelal online maar vindt wel plaats alhoewel het wel enigszins stroever verloopt.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven</i>
Convenant bedrijventerreinen Noordoost Fryslân
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân 2016 – 2020
<i>Verbeteren detailhandel en structuur</i>
Inventarisatie detailhandel Noordoost Friesland
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân 2016 – 2020
<i>Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid</i>
Op weg naar een versnellingsagenda; Regiodeal Noordoost Fryslân
<i>Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeenten om te recreëren en te verblijven</i>
s 2025
Land en water verbonden; Uitvoeren Waterrecreatievisie Noordoost Fryslân
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân II 2016-2020
Agenda Netwerk Noordoost II met bijlagen en opgaven
Meerjarenplan 2016-2019 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Fryslân
Jaarplan 2018 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Friesland
Toekomstplan 2020 De Marrekrite
Beleidsbrief Economie van de gastvrijheid provincie Fryslân (2016)
Lauwersmeer presentatie 22-11-2012
Actieplan Noordoost aan het Wad 1 (2016)
Het Waddengebied een cultuurlandschap van wereldklasse
Investeringskader Waddengebied 2016-2026
Meerjarenprogramma Investeringskader Waddengebied 2018 en verder
Masterplan Waterfront Dokkum (2011)

Onderwerp beleidsdocumenten
Merk Fryslân: Strategisch Marketingplan 2015-2018
Zwerven door Fryslân: Plan van Aanpak Integrale Toeristische Basisinfrastructuur Fryslân (2015)
Toeristische ontwikkeling en ontsluiting Wetterwâlden-Bûtenfjild
Toeristisch programma Friese Wadden: Horizon 2013-2020
Toeristisch programma Friese Wadden: Horizon 2013-2020; Projectenboek

Nr	Onderwerp reguliere activiteiten
404	<i>Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeenten om te recreëren en te verblijven</i>
	Het op peil houden en versterken van de recreatieve en toeristische infrastructuur (water en land)
	Marketing en gastheerschap van de regio (via subsidie Stichting Regiomarketing en Toerisme)
	Harmonisatie van regelgeving binnen de Noordoost-Friese gemeenten op het gebied van recreatie en toerisme
	Beoordelen, verlenen en vaststellen van subsidies op het gebied van recreatie en toerisme
	Het houden van overleggen met stakeholders en het afleggen van bedrijfsbezoeken
	Ondersteunen van recreatieve en toeristische ondernemers bij het realiseren van hun plannen
	Advisering over recreatieve en toeristische vraagstukken

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Marrekrite	De Marrekrite behartigt binnen de opgedragen taken de gemeenschappelijke belangen van de colleges, met als doel een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de recreatie in de provincie Fryslân, rekening houdende met de belangen van natuur en landschap.

Overzicht baten en lasten 2020 Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten	116	843	-165	678
Lasten	-773	-1.624	213	-1.411
Saldo baten en lasten	-656	-781	48	-733
Toevoegingen aan reserves	0	-77	-145	-222
Onttrekkingen aan reserves	144	360	97	457
Geraamd resultaat	-512	-497	0	-497

Toelichting op de wijzigingen Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Better Wetter		
Het budget van Better Wetter voor 2020 was nog niet geraamd. Per saldo is dit budgettair neutraal omdat hier kosten tegenover staan.	250	I
Wetterwâlden Bûtenfjild		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
De verwachte kosten van het project Wetterwâlden Bûtenfjild bedragen voor 2020 € 85.000. Het budget van dit jaar is daarop aangepast en doorgeschoven naar volgend jaar. Dit project wordt voor dit gedeelte gefinancierd vanuit de Algemene reserve. Per saldo is deze wijziging budgettair neutraal.	-415	I
Totaal baten	-165	
Lasten		
Better Wetter		
Het budget van Better Wetter voor 2020 was nog niet geraamd. Per saldo is dit budgettair neutraal omdat hier inkomsten tegenover staan.	-250	I
Wetterwâlden Bûtenfjild		
De verwachte kosten project van het project Wetterwâlden Bûtenfjild bedragen € 85.000. Het budget voor dit jaar is daarop aangepast en doorgeschoven naar volgend jaar. Dit project wordt voor dit gedeelte gefinancierd vanuit de Algemene reserve. Per saldo is deze wijziging budgettair neutraal.	463	I
Totaal lasten	213	
Toevoegingen aan reserves		
Reserve Regiodeal		
Op basis van de raadsbrief 'Motie nota reserves en voorzieningen' zijn voor een aantal reserveringen in de algemene reserve bestemmingsreserves aangemaakt. De kosten voor de regiodeal worden overgeboekt van de algemene reserve naar de bestemmingsreserve Regiodeal. Per saldo heeft deze mutatie geen resultaatseffect.	-145	I
Totaal toevoegingen aan reserves	-145	
Onttrekkingen aan reserves		
Algemene reserve		
Op basis van de raadsbrief 'Motie nota reserves en voorzieningen' zijn voor een aantal reserveringen in de algemene reserve bestemmingsreserves aangemaakt. De kosten voor de regiodeal worden overgeboekt van de algemene reserve naar de bestemmingsreserve Regiodeal. Per saldo heeft deze mutatie geen resultaatseffect.	145	I
Wetterwâlden Bûtenfjild		
De verwachte kosten van het project Wetterwâlden Bûtenfjild bedragen voor 2020 € 85.000. Het budget van dit jaar is daarop aangepast en doorgeschoven naar volgend jaar. Dit project wordt voor dit gedeelte gefinancierd vanuit de Algemene reserve. Per saldo is deze wijziging budgettair neutraal.	-48	I
Totaal onttrekkingen aan reserves	97	
Totaal saldo wijzigingen	0	

Programma 5: Wenjen en Omjouwning

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwning' over?

Programmaportefeuillehouder : G. Wiersma
Programmaregisseur : W. de Vries
Programmamanager : B. Schat

Inleiding:

Dantumadiel wil investeren in de toekomst. Dat vraagt aandacht voor duurzaamheid, leefbaarheid, de leefomgeving en de inwoners in al hun behoeften. Dantumadiel wil investeren in ruimtelijke en sociale kwaliteit. Wonen is een eerste levensbehoefte. De overheid, de gemeente niet in de laatste plaats, heeft en houdt onvermijdelijk een grote invloed op het voorzien in die behoefte. Het zal de komende periode een prominent onderwerp van aandacht zijn. Door krimp en veranderde woonbehoeften is de vraag veranderd. Het aanbod is daar nog onvoldoende op aangepast. De komende jaren wordt het belangrijk om dat te verbeteren. Iedereen moet goed, duurzaam en passend, waar mogelijk levensloop- en toekomstbestendig, in zijn woonbehoefte kunnen voorzien. We willen inwoners vasthouden en mogelijk zelfs nieuwe inwoners aantrekken. Dat vergt durf, creativiteit en het gebruik maken van alle conventionele en innovatieve middelen.

Een belangrijke opgave voor de komende periode is ook om onze lokale samenleving duurzamer te maken. We hebben ons daar in ANNO-verband eerder al aan gecommitteerd. We willen daar als gemeente zelf het goede voorbeeld in geven door bij de energiebehoefte in gemeentelijke gebouwen te verminderen. De inwoners, bedrijven en instellingen moeten bewust worden gemaakt van de noodzaak tot verduurzaming en de mogelijkheden daartoe. De circulaire economie heeft de toekomst. We willen dat ook bij de afvalverwerking gaan toepassen.

Ruimtelijke kwaliteit vraagt naast ecologie, economie, sociaal-ruimtelijke aspecten ook aandacht voor onze gebouwde omgeving. We willen graag behouden wat waardevol is en de eigenheid en identiteit van onze dorpen mee bepaalt. Tegelijk willen we de inwoners ruimte geven om aan die eigenheid vorm te geven door minder regelend op te treden.

Hoofddoelstelling:

Behouden en versterken van een aantrekkelijke woon-, werk- en leefomgeving:

- Duurzaam;
- Toekomstgerichte;
- Schoon;
- veilig.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Wonen

Kerdoel

501 Het verbeteren van toekomstgericht wonen, waarbij alle doelgroepen op de woningmarkt hun woonwensen kunnen realiseren

Speerpunten:

- Match op de woningmarkt;
- Vraaggerichtheid en daar snel op kunnen inspelen;
- Bediening van doelgroepen;
- Inspelen op demografische ontwikkelingen.

Onderwerp: Duurzaamheid

Kerdoel

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwing' over?

502 In 2030 is Noordoost Fryslân een regio die volhoudbaar voorziet in haar behoefte qua energie, voedsel, producten en diensten

Speerpunten:

- Voorbeeldgedrag;
- Gedragsbeïnvloeding;
- Ondersteuning minder draagkrachtigen;
- Verduurzaming energieproductie;
- Duurzaamheid in de fysieke leefomgeving.

Onderwerp: Ruimtelijke kwaliteit/ro/bouwen

Kerdoel

503.1 De cultuurhistorische waarden worden beter beschermd.

Speerpunten:

- Focus op integrale benadering ruimtelijke kwaliteit;
- Nadrukkelijker koppeling ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid;
- Wegnemen kwaliteitsverstoringen;
- Behoud en versterking gebiedseigen kwaliteiten.

Kerdoel

503.2 De gemeente heeft vertrouwen in haar inwoners op het gebied van ruimtelijke kwaliteit.

Speerpunten:

- Vergunningen beleidsarm;
- Deregulering;
- Optimaliseren van regelgeving met duidelijker kaders en meer vertrouwen in inwoners.

Onderwerp: Afval

Kerdoel

504 Meer toepassen van de uitgangspunten van de circulaire economie.

Speerpunt:

- Het sluiten van grondstofketens, door gebruik te maken van hernieuwbare grondstoffen en door de grondstoffen, onderdelen en producten te hergebruiken.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
501	Het verbeteren van toekomstbestendig wonen, waarbij alle doelgroepen op de woningmarkt hun woonwensen kunnen realiseren			
	De aansluiting van het woningaanbod op de kwalitatieve vraag is verbeterd met 20% op de woningmarktmonitor.	Woningaanbod voldoet aan kwalitatieve vraag.		Er zijn verschillende projecten in uitvoering (zie ook 1 ^e tussenrapportage). Project Prikkebosk heeft momenteel bijzondere prioriteit. Er zijn en wordt bij verschillende projecten achterstand opgelopen, te herleiden op de coronacrisis (bijv. als er nog overleg nodig is), capaciteitskrapte en externe factoren.
Aanpak verrommeling en verpaupering dorpen (huur- en koopwoningen) in samenwerking met Thús Wonen en gebiedsteams.			De persoonlijke benadering wordt voortgezet, maar kan enige vertraging oplopen door de coronamaatregelen.	
Uitvoeren herstructureringsprojecten.			Dit loopt volgens schema.	
Uniformeren afspraken herstructurering gemeenten en corporaties.			Afspraken zijn gemaakt.	
Uitrol Dom 2-projecten: verbetering particuliere woningvoorraad.			De DOM's zijn in nauwe afstemming met de gemeente en andere overheden aan de slag met het ontwikkelen en uitvoeren van hun plannen.	

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Activiteiten regionale agenda wonen (ANNO).		<p>Actualisatie woningmarktanalyse is afgerond.</p> <p>De actualisatie monitor wordt jaarlijks uitgevoerd.</p> <p>De beleidsvisie Wonen ligt ter inzage.</p> <p>De Woningmarktanalyse en de Dorpenatlas is ter kennis gebracht bij de raad.</p>
		Actualiseren Woonbeleid (i.s.m. harmonisatietraject).		De beleidsvisie Wonen ligt ter inzage.
		Monitoren woningvoorraad, o.a. realisatie plannen en leegstand.		Zie bovenstaand bij actualisatie woonbeleid en activiteiten regionale agenda wonen.
		Periodiek overleg met stakeholders woningmarkt (Platform).		Het proces om te komen tot een (regionaal) Platform is een uitwerking van de Woonvisie. Concrete uitwerking is, mede gelet op het feit dat de besluitvorming rondom de Woonvisie begin 2021 zal plaatsvinden, nog niet opgepakt. De Woonvisie en de dorpenronde voor het woonprogramma hebben nu prioriteit.
		Inspelen op demografische ontwikkelingen met aandacht voor alle doelgroepen op de woningmarkt. O.a. door actief in te spelen op innovatie en met grondzaken ontwikkelen van een kavelstrategie en leveren van maatwerk.		De nieuwe Nota Grondbeleid is vastgesteld. In die nota zijn voldoende instrumenten opgenomen om maatwerk te leveren.
		Promotie van en stimuleren van toekomstbestendig wonen door faciliteren en stimuleren van vernieuwende woonconcepten.		Dit is een onderdeel van het uitvoeringsprogramma. Daarmee wordt het going concern.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Samen met de stakeholders op de woningmarkt actief inzetten op verduurzaming van de woningvoorraad.		Verduurzaming is onderdeel van de Woonvisie en de jaarlijkse afspraken met de corporaties. Binnen ANNO bespreken we de instelling van een transitiefonds vanuit krimpstoffen. Zie ook bij sloopstimuleringsregeling verderop.
		Ontwikkelen van nieuwe vormen van planontwikkeling en innovatieve kavelstrategie: flexibel en duurzaam maatwerk per dorp (zowel grote als kleine dorpen) met brede spreiding: in prijsklasse, voor starters, senioren, sociaal en privaat.		Zie hierboven bij kavelstrategie. De Nota Grondbeleid is de basis hiervoor.
		Ontwikkelen van extra mogelijkheden voor starters, senioren en mensen met een kleine beurs (erfpacht, stimuleren leningen voor levensloopbestendigheid en duurzaamheid, blijversleningen) met flexibiliteit en maatwerk per dorp.		In de lopende dorpenronde wordt informatie opgehaald over ondermeer de behoefte bij deze categorieën. Het wordt, ook in relatie tot de energiestrategie en de warmtevisie, verder uitgewerkt met de Woonvisie als basis.
		Promotie levensloopbestendig wonen.		Zie toelichting bij vorige actie.
502	In 2030 is Noardeast Fryslân een regio die volhoudbaar voorziet in haar behoefte qua energie, voedsel, producten en diensten			
	De Gemeente Dantumadiel voorziet voor haar eigen gebouwen in 2022/23 voor 20% op duurzame wijze in haar eigen energiebehoefte.	Meer toepassen van de uitgangspunten van circulaire economie.		De doelstelling is nog steeds binnen bereik binnen de gestelde termijn.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Project "NOF als energieleverancier" van KennislabNOF.		Samen met Thús Wonen, Bowinn en het Kennislab wordt hier aan gewerkt, gesprekken lopen en aansluiting wordt gevonden bij initiatieven en subsidies. Inmiddels is Driezum geselecteerd als een geschikt dorp om alvast mee aan de slag te gaan vanwege de verscheidenheid aan woningen. Binnenkort is over de pilotstatus nader overleg.
	Energieconsumenten zijn zich bewuster van hun energiegebruik en de consequenties voor milieu en samenleving, en zijn gemotiveerd tot duurzaam energiegebruik en besparing.	Er worden gerichte projecten opgezet.		Er zijn in 2020 totaal 26 adviezen uitgebracht aan bewoners. Na de corona-uitbraak is de advisering inmiddels weer opgepakt. Er is totaal in 2020 aan 4 personen subsidie in De Bosk verstrekt en er zijn in totaal 6 duurzaamheidsleningen verstrekt in 2020.
		Er wordt een communicatie programma opgezet.		In het kader van de Regionale Energie Strategie is de enquête 'kies voor Jelte' uitgezet. Hier werden ook gemeentelijke vragen in gesteld. Verder wordt er op dit moment een communicatiestrategie gemaakt samen met het Duurzaam Bouwloket.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Door voorbeeldgedrag van bestuur en apparaat over het volledige spectrum van duurzaamheid wordt de lokale samenleving tot duurzamer gedrag aanzet.	Energiecoalities worden gefaciliteerd.		Door de beperkte netcapaciteit van Liander is het initiatief voor het zonnepark in Feanwalden voor het moment gestopt. Dat kan pas worden herstart als Liander de netcapaciteit heeft vergroot. De initiatieven in de Westereen en Driezum zijn al iets langer geleden genomen. De Westereen heeft een Mienkipsenergieplan gemaakt samen met de Friese Milieufederatie en Driezum heeft samen met Buurkracht iets gedaan. In zowel Driezum als de Westereen merken we weinig van vorderingen.
		Het gemeentelijk inkoopbeleid wordt aangepast. Circulair inkopen en uitbesteden van diensten en projecten wordt de norm waarvan niet wordt afgeweken, tenzij het evident niet mogelijk is.		Het beleid is aangepast.
		Er wordt klimaatadaptatiebeleid opgesteld.		Het rioleringsplan moet een belangrijke bijdrage leveren aan de klimaatadaptatie. De voorbereiding daarvan is in volle gang. Zie ook programma 6.
	De biodiversiteit wordt verbeterd, op de schaal van 10 met 1 punt, gemeten aan de hand van herhaald ecologisch onderzoek.	Met provincie en wetterskip wordt samengewerkt i.h.k.v. projecten onder de klimaatparaplu.		De klimaatparaplu is er.
		Er wordt een biodiversiteitsplan opgesteld.		Er wordt met beperkte capaciteit beperkte voortgang geboekt.
		De noodzaak van biodiversiteit wordt in het onderwijs opgenomen door projecten vanuit NME De Klyster.		NME Centrum De Klyster heeft biodiversiteit opgenomen in het aanbod voor het basisonderwijs

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Er worden afspraken gemaakt met boeren over landschapsbeheer, verkeersveiligheid, vergroten biodiversiteit, klimaatadaptatie, Circulaire Economie, energiebesparing en fossielvrije energie.		De contacten met de NFW gaan nog wel door, zij het in enigszins afgeslankte vorm. Het behalen van een grotere biodiversiteit vraagt inspanningen die tijd kosten. Het bermbeheer is een middel daarvoor. Onze gemeente gaat meedoen aan Nederland Zoemt. We willen ons ook aansluiten bij "Natuurlijk Ferskaat" in Feanwâlden.
	Het certificaat fair trade blijft behouden en bedrijven en organisaties in de gemeente worden gestimuleerd hier aan mee te doen.	Het inkoopbeleid wordt passend gemaakt bij het campagne criterium voor "fair trade"-inkoop.		Fair trade is onderdeel van het nieuwe inkoopbeleid wat binnenkort aan de raad gepresenteerd wordt.
		Er wordt een boomplantdag georganiseerd samen met de Klyster.		De boomplantdag heeft in 2020 i.v.m. corona nog niet plaatsgevonden. We proberen dat in november alsnog te organiseren. Of dat lukt hangt vooral af van de coronamaatregelen. Als het niet lukt verplaatsen we het naar maart volgend jaar.
	Het scheidingspercentage van het huishoudelijk afval wordt verhoogd, conform het nog vast te stellen grondstoffenplan.	Het onttrekken van grondstoffen uit afval wordt geoptimaliseerd.		De raad is bijgepraat. Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen ten opzichte van de eerste tussentijdse rapportage.
		Het onttrekken van energie uit (groen)afval (biomassa) wordt bevorderd en geoptimaliseerd.		De raad is bijgepraat. Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen ten opzichte van de eerste tussentijdse rapportage.
503.1	De cultuurhistorische waarden worden beter beschermd.			
	Herstructurerings- en transformatiegebieden zijn in 2019 geïnventariseerd, geprioriteerd en daarvan wordt jaarlijks 10 % aangepakt.	Er wordt een structuurvisie bebouwde gebieden met een uitvoeringsprogramma en prioriteitenlijst van ruimtelijke projecten opgesteld.		In verband met de financiële situatie en herziening van prioriteiten wordt realisatie niet meer verwacht binnen de lopende raadsperiode. In voorkomende gevallen leveren we zo goed mogelijk maatwerk.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Woningen en gebouwen die langer leeg hebben gestaan dan 10 jaar, waarvoor geen zicht is op herinvulling, zijn herbestemd.	Inventarisatie leegstaande woningen en gebouwen en inventarisatie leegstandsduur en ruimtelijke kwaliteitswaarde.		In verband met de financiële situatie en herziening van prioriteiten wordt realisatie niet meer verwacht binnen de lopende raadsperiode. In voorkomende gevallen leveren we zo goed mogelijk maatwerk.
	De ruimtelijke kwaliteit van de woonomgeving is verbeterd met 5 % op de leefbarometer.	Alle na 1-1-2019 in voorbereiding te nemen projecten in de fysieke leefomgeving worden voorzien van paragraaf ruimtelijke kwaliteit.		Het wordt in toenemende mate vanzelfsprekender om dit te doen.
		Opstellen van prioriteitenlijst op basis van sloopurgentie.		In verband met de financiële situatie en herziening van prioriteiten wordt realisatie niet meer verwacht binnen de lopende raadsperiode. In voorkomende gevallen leveren we zo goed mogelijk maatwerk.
		Opstellen sloopstimuleringsregeling.		In verband met de financiële situatie en herziening van prioriteiten wordt realisatie niet meer verwacht binnen de lopende raadsperiode. In voorkomende gevallen leveren we zo goed mogelijk maatwerk.
		DOM's (uitwerken).		Sinds begin vorig jaar kent de gemeente twee DOM's in DrieZum-Wälterswäld en Broeksterwäld. Beide zijn druk bezig met planvorming en prioritering. Rinsumageast wordt vanuit de organisatie ondersteund om in de toekomst ook een DOM te kunnen worden.
		Plannen toetsen aan bijdrage aan duurzaam landschap.		Het onderwerp heeft in de planbeoordeling in toenemende mate de aandacht. De inbedding in processen van het going concern vordert gestaag. Overigens is dit facet ook meegenomen in het bestemmingsplan buitengebied.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Er wordt beleid ontwikkeld voor het behoud van beschermingswaardige gebouwen en structuren. Samen met de dorpen worden hiervoor de prioriteiten bepaald.	Beschermingswaardige gebouwen in beeld brengen en samen met dorpen prioriteiten bepalen.		Onderzocht zal worden in hoeverre dit kan worden meegenomen in de dorpsbiografieën.
		Opstellen van ruimtelijke kwaliteitskaarten per kern.		In de nog op te stellen dorpsbiografieën (zie hierna), als onderdeel van het omgevingsvisieproces, kunnen kwaliteitskaarten worden opgenomen.
		Maken PvA voor opstellen dorpsbiografieën.		In de planning van de omgevingsvisie, waaraan wordt gewerkt, wordt dit onderwerp geïntegreerd.
		Bij ruimtelijk beleid, ruimtelijke planontwikkeling en beoordeling van ingediende plannen wordt in alle gevallen kennis over cultureel erfgoed ingeschakeld.		Dit is inmiddels de gangbare praktijk en dus going concern.
		Bij karakteristieke panden en monumenten wordt tijdens bouwwerkzaamheden altijd tussentijds gecontroleerd.		Dit is inmiddels de gangbare praktijk en dus going concern.
503.2	De gemeente heeft vertrouwen in haar inwoners op het gebied van ruimtelijke kwaliteit.			
	Welstandsbeleid wordt herzien.	Er wordt beleid ontwikkeld om de kwaliteit van de woonomgeving te verhogen en inwoners te faciliteren bij het ontwikkelen van bouwplannen.		Het basiskader hiervoor wordt als facet opgenomen in de gemeentelijke omgevingsvisie die in voorbereiding is genomen.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Wonen</i>
Beleidsvisie wonen
Prestatieafspraken
<i>Duurzaamheid</i>
Energietransitie ANNO Uitvoeringsprogramma 2017-2020
<i>Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen</i>
Structuurvisies binnen DDFK
Structuurvisie bundelingsgebied Regiostad Dokkum
Binnenstadsvisie Dokkum

Onderwerp beleidsdocumenten
Beeldkwaliteitsplannen
Welstandsnota

Onderwerp reguliere activiteiten
<i>Wonen</i>
Woningbouwprogrammering
Voorbereiden prestatieafspraken woningbouwcorporaties
Adviseren in ruimtelijke processen en procedures
Subsidieadviezen
Adviseren bij herstructureringsopgaven
<i>Duurzaamheid</i>
Adviseren andere disciplines
<i>Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen</i>
Eigen gemeentelijke ruimtelijke opgaven begeleiden
Ruimtelijk adviseren in vergunningprocedures
Opstellen ruimtelijke onderbouwingen
Begeleiden ontheffings- en bestemmingsplanprocedures

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)	De FUMO is de Friese vertaling van de landelijk in te stellen Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's). Doel is kwaliteitsverbetering en verhoging van de efficiency van de uitvoering van wettelijke milieutaken van gemeenten en provincies.
Welstandszorg Hûs en Hiem	Het voorzien van de gemeenten in de welstandsadvisering als bedoeld in de Woningwet en advisering over toepassing van de Monumentenwet.

Overzicht baten en lasten 2020 Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten	2.649	2.649	28	2.677
Lasten	-3.239	-3.260	-22	-3.282
Saldo baten en lasten	-590	-611	6	-605
Toevoegingen aan reserves	0	0	-156	-156
Onttrekkingen aan reserves	151	156	156	312
Geraamd resultaat	-439	-455	6	-449

Toelichting op de wijzigingen Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit		
Bijstelling budget door niet begrote leges omgevingsvergunningen en ontvangen bedragen uit planschade.	28	I
Totaal baten	28	
Lasten		
Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit		
Het budget voor plantontwikkeling moet bijgesteld worden om toekomstige projecten te kunnen bekostigen.	-28	I
Afwijkingen kleiner dan € 25.000.	6	I
Totaal lasten	-22	
Toevoegingen aan reserves		
Reserve Omgevingswet		
Op basis van de raadsbrief 'Motie nota reserves en voorzieningen' zijn voor een aantal reserveringen in de algemene reserve bestemmingsreserves aangemaakt. De kosten voor de implementatie omgevingswet worden overgeboekt van de algemene reserve naar de bestemmingsreserve omgevingswet. Per saldo heeft deze mutatie geen resultaatseffect.	-156	I
Totaal toevoegingen aan reserves	-156	
Onttrekkingen aan reserves		
Algemene reserve		
Op basis van de raadsbrief 'Motie nota reserves en voorzieningen' zijn voor een aantal reserveringen in de algemene reserve bestemmingsreserves aangemaakt. De kosten voor de implementatie omgevingswet worden overgeboekt van de algemene reserve naar de bestemmingsreserve omgevingswet. Per saldo heeft deze mutatie geen resultaatseffect.	156	I
Totaal onttrekkingen aan reserves	156	
Totaal saldo wijzigingen	6	

Programma 6: Iepenbiere Romte

Waar gaat programma 6 'Iepenbiere Romte' over?

Programmaportefeuillehouder : K. Wielstra, G. Wiersma
Programmaregisseur : J. Talma
Programmamanager : G. van Oudenaarden

Inleiding:

Het beheer van de openbare ruimte is van oudsher een belangrijke kerntaak van de gemeente. Voor het welbevinden van zowel onze inwoners als andere gebruikers is het van belang dat er wordt gezorgd voor een goed onderhouden, leefbare, duurzaam ingerichte veilige en gezonde openbare ruimte.

Een onderdeel van de openbare ruimte betreft de riolering. Het beleid en de ontwikkelingen op het gebied van riolering worden binnenkort vastgelegd in het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Het is een beleidsmatig en financieel document over de gemeentelijke watertaken en een hulpmiddel om goede beleidsafwegingen te maken op het terrein van de zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater in relatie tot de bescherming van de bodem- en waterkwaliteit.

Uitvoering van de maatregelen uit het GRP zorgt ervoor dat de inzameling en het transport van afvalwater effectief blijft verlopen. Hiermee wordt voorkomen dat er schade aan het milieu ontstaat en er overlast voor de bewoners is en dat de volksgezondheid wordt gewaarborgd.

Verder moet de kwaliteit van de openbare ruimte doelmatig worden beheerd. Vooral nu het beheersniveau van de kapitaalgoederen is vastgelegd, moet het planmatig beheer worden afgestemd met het financiële kader. Daarnaast speelt de ontwikkeling hierbij dat bewoners en bedrijven meer verantwoordelijk worden voor de inrichting en beheer van de openbare ruimte. Binnen dit programma liggen er mogelijkheden om het beheer van de openbare ruimte op onderdelen over te dragen aan onze inwoners (burgerparticipatie). In dat geval neemt de gemeente een andere rol aan: van presteren en regisseren naar stimuleren of zelfs faciliteren. Dit moet de komende jaren verder worden uitgewerkt, ook met betrekking tot de financiële consequenties op lange termijn.

Duurzaamheid is een breed begrip dat ook bij de inrichting van de openbare ruimte een rol speelt. In dit programma worden stappen gezet om op diverse duurzaamheidsthema's afspraken met betrokkenen en belanghebbenden te maken. Daarnaast is de gemeente als opdrachtgever ook nadrukkelijk aan zet om de duurzaamheidsdoelstellingen mee te nemen in de aanbesteding en uitvoering.

In dit programma wordt ook aandacht besteed aan het onderwerp Verkeer en mobiliteit. We zetten ons in voor een veilige, aantrekkelijke en duurzame bereikbaarheid van alle mogelijke bestemmingen voor bewoners, ondernemers en gasten van onze gemeente. In grote lijn gaan de doelstellingen over de verkeersstructuur en over verkeersveiligheid.

Hoofddoelstelling:

Zorgen voor een goed onderhouden, leefbare, duurzaam ingerichte veilige en gezonde openbare ruimte voor onze inwoners en andere gebruikers.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Het beter functioneren van rioolsystemen

Kerdoel

601 Het beter functioneren van rioolsystemen

Speerpunten:

- De rioolsystemen beschikken over voldoende afvoer- en bergingscapaciteit.

Onderwerp: Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte

Waar gaat programma 6 'Iepenbiere Romte' over?

Kerdoel

602 Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.

Speerpunten:

- In de gemeente Dantumadiel zijn voor het beheer van kapitaalgoederen separaat kwaliteitsniveaus vastgesteld.

Onderwerp: Duurzame inrichting openbare ruimte

Kerdoel

Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte.

Speerpunten:

- In Dantumadiel is er sprake van een gezond, aantrekkelijk en duurzaam landschap.

Onderwerp: Verkeer/mobiliteit

Kerdoel

604 Het verkeerssysteem is doelmatig, aantrekkelijk en veilig en voldoet aan de behoefte van verkeersdeelnemers.

Speerpunten:

- Doorgaande verbetering van de verkeersveiligheid;
- Verminderen van reistijd;
- Comfort verbeteren;
- Ketenmobiliteit;
- Elektrisch rijden.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
601	Het beter functioneren van rioolssystemen			
	Het duurzamer en doelmatiger: Inzamelen en afvoeren van afval-, hemel- en overtollig grondwater. Beheren van gemeentelijke rioolstelsel.	De beleidskeuzes worden vastgelegd in het gemeentelijk rioleringsplan. De inzet is op: Natuurlijke afstroom van hemelwater; Afkoppeling van hemelwater; Vasthouden waar nodig van hemelwater tegen extreme droogte.		Ten behoeve van het nieuwe vGRP is op 23 september een workshop gehouden met raadsleden waarmee opgehaald is wat voor hen belangrijke items zijn. Op basis daarvan worden beleidskeuzes aan de raad voorgelegd. Daarna zal het vGRP behandeld worden in de gemeenteraad eind 2020/begin 2021.
602	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.			
	Het beter op orde brengen van het kapitaalgoederenbeheer.	Als vervolgstap op de Quickscan van het kapitaalgoederenbeheer wordt een actueel kapitaalgoederenbeheerplan uitgewerkt. Op basis daarvan wordt een meerjarenplanning met de bijbehorende kosten opgesteld.		Er wordt gewerkt aan het actualiseren van de beleidsplannen van de gebouwen en openbare verlichting, gereed eind 2020. De beleidsplannen kunstwerken en watergangen worden in 2021 geactualiseerd.
		Het beheren van de watergangen op niveau brengen: uitvoering Baggerplan.		Momenteel wordt de afronding van evaluatie van de overdracht stedelijk water besproken op bestuurlijk niveau tussen een afvaardiging van de Friese gemeenten en Wetterskip Fryslân. Deze evaluatie is niet van invloed op het uitvoeringsprogramma van het baggerplan. Hier wordt in 2021 uitvoering aan gegeven.
	Het verbeteren van het kwaliteitsniveau van de kapitaalgoederen.	Uitvoering van een objectieve beoordeling aan de hand van landelijke normen (betreft voornamelijk de staat van het dagelijks onderhoud wegen en groen).		De wegininspecties zijn in het 3 ^e kwartaal uitgevoerd en opgeleverd.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Vervangen Platte Brêge (brug Strobosserrekvaart Wâlterswâld) door duiker.		Dit wordt uitgevoerd in 2022, budget is meegenomen in de PPN 2021-2024.
		Vervangen walbeschoeiing De Swemmer te De Westereen door een duurzame oeverbescherming. Hiervoor subsidiemogelijkheden te onderzoeken.		De kans is groot dat het eigendom en onderhoud van (de walbeschoeiing van) De Swemmer over gaat naar andere beheerpartij. Binnenkort volgt hierover besluitvorming in een provinciaal bestuurlijk overleg.
	Een leefomgeving met minder zwerfafval en onkruid in openbaar gebied.	Het opzetten van een nieuwe manier van schouw openbare ruimte met het betrekken van inwoners. Mogelijke aanstelling van dorpsconciërge, aanspreekpunt in het dorp.		In 2021 zal een nieuwe wijze van schouwen worden toegepast waarbij de buitendienst en dorpen worden betrokken.
		Op basis van de uitgevoerde pilot onkruidbestrijding, vervolgstappen zetten voor het optimaliseren van de onkruidbestrijding.		In Damwâld is medio 2020 in overleg met de portefeuillehouder in een paar straten een pilot gedaan met een andere wijze van thermisch bestrijden. De resultaten hiervan worden in het 4e kwartaal 2020 geëvalueerd en worden meegenomen bij de uitvoering van onkruidbestrijding in 2021.
603	Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte.			
	Energiebesparing op Openbare Verlichting.	Actualiseren beleid- en beheersplan Openbare Verlichting. In deze plannen sturen op duurzaamheid en energiebesparing g.		Het beheerplan wordt in het 4 ^e kwartaal geactualiseerd. In het 4 ^e kwartaal 2020 wordt uitvoering gegeven aan een bestek vervangen SOX armaturen door LED.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Inwoners bewuster maken van de klimaatverandering en de gevolgen die dat heeft voor de openbare ruimte (wateroverlast, hitte).	Het voeren van 3 à 4 'Klimaatdialogen'.		In het kader van het opstellen van een gemeentelijk rioleringsplan voor Dantumadiel is één klimaatdialoog gehouden. De andere wordt gekoppeld aan het proces van de Omgevingsvisie Dantumadiel.
	Klimaatadaptieve maatregelen worden meegenomen bij (her)inrichtingen van de openbare ruimte.	Bij de 'grotere' herstructureringen en reconstructies klimaatadaptieve maatregelen treffen zoals bijvoorbeeld het realiseren van extra waterberging, afkoppelen van verhard oppervlak.		In enkele ruimtelijke plannen, waar zich wateroverlast problemen voordoen, is geadviseerd welke maatregelen konden worden getroffen om deze te verminderen/verhelpen. In 2020 heeft zich dat nog niet voorgedaan, maar wel in 2019: Campus Damwâld, Badhúswei Damwâld, Ferlinge Stasjonstrjitte en Salomon Levystrijtte in De Westereen.
Meer gebruik van duurzame materialen.		Bij vervanging van walbeschoeiing worden duurzame materialen toegepast.		Dit wordt uitgevoerd waar mogelijk.
		Natuurvriendelijke oevers toepassen waar dat mogelijk is.		Dit wordt uitgevoerd.
		Fietspaden van elementen, asfalt of schelpen, die frequent onderhoud behoeven, omvormen naar een duurzame betonverharding.		Dit wordt meegenomen met de actualisatie van het beheerplan wegen. Specifieke middelen zijn niet in de begroting opgenomen.
		Inventariseren van overbodige infrastructuur en opstellen van een opruimplan.		Dit jaar wordt begonnen met de inventarisatie.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Omvorming van openbare ruimte waardoor duurzamer beheer mogelijk is (budgetverhoging omvorming).		Dit wordt meegenomen met de actualisatie van de beheerplannen. In het Handboek Inrichting Openbare Ruimte wordt rekening gehouden met duurzaam beheer.
		Omvormen fietspad Rinewal.		Voorstel is niet opgenomen in de concept begroting 2021. Wel is rijkssubsidie aangevraagd en hierover volgt in november uitslag.
Kapitaalgoederen duurzamer onderhouden, levensduur verlengen.		Waar nodig versterken fundering bij wegen, die aan onderhoud toe zijn (vervangingsinvestering)		Dit is onderdeel van het beleidsplan wegen, onderdeel hiervan is het inzichtelijk maken van vervangingen. Projecten: Badhúswei in Damwâld en Ferlinge Stasjonstrjitte in De Westereen.
Opwaarderen van de kwaliteit openbare ruimte.		Herinrichting van wegen, die aan onderhoud toe zijn en de inrichting niet meer voldoet (vervangingsinvestering).		Dit is onderdeel van het beleidsplan wegen, onderdeel hiervan is het inzichtelijk maken van vervangingen. Projecten: Badhúswei in Damwâld en Ferlinge Stasjonstrjitte en Salomon Levystrijtte in De Westereen.
		Reconstructie en herinrichting Ferlinge Stasjonsstrjitte De Westereen.		Dit project is in uitvoering en ligt op schema.
		Opwaardering Badhúswei, in relatie tot de Campus Damwâld – gecombineerd met de herinrichting van de Nijewei Damwâld.		De uitvoering van dit project is gereed.
		Herinrichting Kavelwei en Pieter Durksstrjitte en inrichting de brink te Broeksterwâld (in relatie tot DOM-project Broeksterwâld).		Om deze projecten uit te voeren zijn onvoldoende financiële middelen beschikbaar. De gemeente zoekt samen met de DOM naar wegen om hier verder mee te komen.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Ontwerpvisie voor doorgaande route Driezum – Damwâld.		Er zijn principe schetsen voor de inrichting van de doorgaande route gemaakt. Deze moeten nog worden besproken met de betreffende dorpen en gaan daarna naar het college voor besluitvorming.
604	Verkeer/mobiliteit			
	De gemeente draagt naar vermogen bij aan de ambitie van Fryslân zodat er in 2025 geen verkeersdoden en ernstige verkeersgewonden zijn.	<p>Aanpak verkeersknelpunten in reactie op klachten/melding, afhankelijk van prioritering en beschikbare budget in knelpuntenpot.</p> <p>Bij herinrichtingen aandacht voor oplossen verkeersknelpunten.</p> <p>Uitbreiding areaal markeringen conform CROW normen.</p> <p>Instellen 30 km zone zuidwest Damwâld</p> <p>Het college zal zich inzetten voor meer frequente verkeershandhaving in de vorm van snelheidscontroles op meerdere locaties binnen de dorpen.</p>	 	<p>De gemeente beschikt over een verkeerskundig budget. Dit is ingezet voor de volgende drie projecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aanleg schoolzone Rinsumageast • Maatregelen ten behoeve van de evaluatie Haadwei Damwâld • Fietssluis Foarwei Wâlterswâld <p>Dit is uitgevoerd bij de Koailoane, de Ferlinge Stasjonstrjitte, De Kapelle en in De Falom.</p> <p>Bij herinrichtingen en wegenonderhoud worden de richtlijnen van het CROW aangehouden aangaande markeringen.</p> <p>Instellen 30 km/uur zone wordt meegenomen in de herinrichting Badhûswei in het kader van verkeersveilige schoolomgeving Campus Damwâld. Dit is in uitvoering.</p> <p>De burgemeester zal dit meenemen in het driehoeksoverleg. De wethouder neemt dit mee in het verkeersoverleg.</p>

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Uitvoering maatregelen van het (in 2019 verrichtte) onderzoek om het landbouwverkeer vanwege verkeersveiligheid uit de dorpen (Damwâld, Rinsumageast en Wâlterswâld) te krijgen.		Overwogen wordt om de afwaardering Lauwersseewei integraal mee te nemen in de uitwerking van de Mobiliteitsvisie.
	Verbeteren verkeersveiligheid rond schoolzones.	Uitvoeren van afgesproken maatregelen en oplossen van knelpunten..		De schoolomgeving in Rinsumageast is aangepast (schoolzone aangelegd vanuit het verkeersknelpunten budget).
	Stimuleren fietsverkeer door optimaliseren van het fietsnetwerk en het fietsparkeren.	Opstellen fietspadenplan en opwaarderen van fietsnetwerken.		In de Mobiliteitsvisie is een van de opgaven het opzetten van een F-wegennet in het ANNO-gebied. We zijn hier in ANNO-verband mee bezig. Het gaat hierbij om een hoogwaardig fietsnetwerk.
	Zodanig faciliteren van oplaadvoorzieningen voor elektrische voertuigen, zodat gelijke tred wordt gehouden met de maatschappelijke ontwikkelingen.	Pro-actieve grondhouding ten aanzien van oplaadvoorzieningen voor initiatieven.		Zie programma Wenjen en omjouwring, doel 502.
	Verbetering van de ketenmobiliteit van alle vormen van vervoer zoals het openbaar vervoer om de bereikbaarheid te verbeteren, zodanig dat wordt voldaan aan de verplaatsingsbehoefte van de verkeersdeelnemers.	Opstellen Mobiliteitsvisie in ANNO-verband.		De Mobiliteitsvisie is ontwikkeld en vastgesteld.
		Opstellen van een visie voor stationsgebied De Westereen.		Hier is sprake van een burgerinitiatief waarbij met een werkgroep vanuit dorp/ondernemers ideeën in kaart worden gebracht.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Ontsluiting De Westereen: komen tot een oplossing met zo breed mogelijk draagvlak in overleg met het dorp.	Dit onderdeel meenemen in de opstelling van een mobiliteitsvisie in ANNO-verband.		Uit deze Mobiliteitsvisie volgen een aantal opgaven, waaronder de ontsluiting van De Westereen, Kollumerzwaag en Twijzelerheide. De uitwerking van deze opgaven zijn in 2020 in ANNO-verband opgestart.
	Samen met verenigingen voor dorpsbelangen en inwoners: Aanpak knelpunt(en) onderliggend wegennet Centrale As.	Haadwei Damwâld: realiseren van maatregelen naar aanleiding van de evaluatie.		Uit de evaluatie met betrekking tot de Haadwei is een maatregelenplan opgesteld. Dit maatregelenplan wordt in 2020 verder uitgewerkt, binnen de financiële mogelijkheden. Uitvoering is inmiddels gestart en wordt afgerond in 2021.
		Uitvoering verkeerstechnische maatregelen Miedloane.		Dit wordt in 2020 opgestart en het maatregelenpakket wordt o.a. samen met de buurt opgesteld. Uitvoering vindt plaats in 2021.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Riolering</i>
Gemeentelijke rioleringsplannen
Meetplan riolering (in ontwikkeling)
<i>Onderhoudskwaliteit openbare ruimte</i>
Quick scan kapitaalgoederen en beleid onderhoudsniveau kapitaalgoederen (PPN 2017)
Groenbeleids- en beheersplannen
Beleidsplannen openbare verlichting
Wegenbeleids- en beheersplannen
Baggerplannen
<i>Duurzame inrichting openbare ruimte</i>
Intentieverklaring Dark Sky Waddengebied (m.u.v. Kollumerland c.a.)
Biodiversiteitsbeleid (in ontwikkeling)
<i>Verkeer/mobiliteit</i>
Manifest verkeersveiligheid (2015)
Verkeersstructuurplan Dantumadiel (2012)

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
GR Leer-Werkbedrijf Noard East Fryslân.	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.

Overzicht baten en lasten 2020 Programma 6: Iepenbiere Romte

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten	1.889	1.880	16	1.896
Lasten	-5.472	-6.053	53	-6.000
Saldo baten en lasten	-3.583	-4.173	69	-4.104
Toevoegingen aan reserves	-752	-808	-1.454	-2.262
Onttrekkingen aan reserves	722	1.501	1.387	2.888
Geraamd resultaat	-3.612	-3.480	2	-3.478

Toelichting op de wijzigingen Programma 6: Iepenbiere Romte

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Verkoop gronden		
Verkoop van een perceel cultuurgrond in de Westereen. Deze grond had nog een boekwaarde van € 13.000. Per saldo (verkoopprijs minus boekwaarde) levert de verkoop een voordeel op van € 12.000.	25	I
Afwijkingen kleiner dan € 25.000.	-9	I
Totaal baten	16	
Lasten		
Onderhoud wegen		
De werkzaamheden voor het groot onderhoud wegen is al aanbesteed maar een deel, het aanbrengen van de slijtlagen en de elementen verharding, kan pas in het voorjaar van 2021 worden uitgevoerd. Deze wijziging is budgettair neutraal door de dekking vanuit de reserve wegen (zie ook batenkant reserves).	42	I
Verkoop gronden		
Verkoop van een perceel cultuurgrond in de Westereen. Deze grond had nog een boekwaarde van € 13.000. Per saldo (verkoopprijs -/boekwaarde) levert de verkoop een voordeel op van € 12.000.	-13	I
Afwijkingen kleiner dan € 25.000.	24	
Totaal lasten	53	
Toevoegingen aan reserves		
Reserve kapitaallasten algemeen		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Het saldo van de reserve KIK is overgeheveld naar de reserves kapitaallasten algemeen. Het zijn beide reserves ter dekking van afschrijvingen, dus samen voegen. Dit is ook in begroting 2021 zo verwerkt. Per saldo budgettair neutraal.	-1.382	
Reserve overige eenmalige uitgaven		
Op basis van de raadsbrief 'Motie nota reserves en voorzieningen' zijn voor een aantal reserveringen in de algemene reserve bestemmingsreserves aangemaakt. De kosten worden overgeboekt van de algemene reserve naar de bestemmingsreserve eenmalige uitgaven. Per saldo heeft deze mutatie geen resultaatseffect.	-72	
Totaal toevoegingen aan reserves	-1.454	
Onttrekkingen aan reserves		
Reserve Wegen		
Doordat de uitgaven voor het onderhoud wegen voor een deel doorschuiven naar 2021, zal ook de dekking die hier tegenoverstaat doorgeschoven worden naar 2021. Per saldo heeft dit geen effect op het exploitatiesaldo.	-42	
Reserve Kik		
Het saldo van de reserve KIK is overgeheveld naar de reserves kapitaallasten algemeen. Het zijn beide reserves ter dekking van afschrijvingen, dus samen voegen. Dit is ook in begroting 2021 zo verwerkt. Per saldo budgettair neutraal.	1.382	
Algemene reserve		
Op basis van de raadsbrief 'Motie nota reserves en voorzieningen' zijn voor een aantal reserveringen in de algemene reserve bestemmingsreserves aangemaakt. De kosten worden overgeboekt van de algemene reserve naar de bestemmingsreserve eenmalige uitgaven. Per saldo heeft deze mutatie geen resultaatseffect.	72	
Overige verschillen > € 25.000,-	-25	
Totaal onttrekkingen aan reserves	1.387	
Totaal saldo wijzigingen	2	

Algemeene dekkingsmiddels

Waar gaat 'Algemeene dekkingsmiddels over?

Algemeene dekkingsmiddels

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de algemene dekkingsmiddelen in de gemeentelijke begroting apart zichtbaar gemaakt.

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit:

- Lokale heffingen
Dit zijn opbrengsten uit de gemeentelijke belastingen en heffingen en de daarmee samenhangende uitvoeringskosten voor de WOZ, de heffing en de invordering.
- Algemene uitkeringen
Dit zijn de van het Rijk ontvangen middelen om de gemeentelijke taken uit te voeren. Een deel van dit geld komt uit het Gemeentefonds en wordt uitgekeerd in de vorm van algemene uitkeringen, dit is inclusie de decentralisatie-uitkering "sociaal domein".
- Dividend
Dit zijn de opbrengsten (dividend) uit de deelnemingen in de BNG.
- Overige algemene dekkingsmiddelen
Dit zijn de overige algemene dekkingsmiddelen waaronder het taakveld treasury en de overige baten en lasten (stelposten).

Mutaties in de reserves

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de mutaties in de algemene- en bestemmingsreserves apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

De mutaties in de reserves die een relatie hebben met een specifiek programma zijn opgenomen onder het desbetreffende programma zodat per programma een resultaat voor en na bestemming zichtbaar is.

Onder algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien vinden rentetoevoegingen plaats aan de algemene reserve en de reserve bouwgrondexploitatie.

Overzicht baten en lasten 2020 Algemeene dekkingsmiddels

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten				
Lokale heffingen	2.921	3.771	125	3.896
Algemene uitkering	35.152	35.152	1.181	36.332
Dividend	31	16	35	51
Overige algemene dekkingsmiddelen	942	973	7	980
Ombuigingen algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
Totalen Baten	39.046	39.911	1.348	41.259
Lasten				
Lokale heffingen	-146	-142	0	-142
Algemene uitkering	0	-252	-423	-675
Dividend	-1	-1	0	-1
Overige algemene dekkingsmiddelen	-959	-514	135	-379
Ombuigingen algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
Totalen Lasten	-1.105	-908	-288	-1.196
Totalen voor mutaties reserves	37.941	39.004	1.060	40.063
Toevoegingen aan reserves	-306	-2.167	-403	-2.570
Onttrekkingen aan reserves	148	1.623	26	1.649
Geraamd resultaat	37.783	38.460	683	39.143

Toelichting op de wijzigingen Algemeene dekkingsmiddels

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Lokale lasten		
De opbrengst voor OZB woningen en OZB niet-woningen bedragen in 2020 naar verwachting € 125.000 meer dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door hogere WOZ waarden en areaaluitbreiding in 2019. De effecten zijn structureel verwerkt in de begroting 2021.	125	S
Algemene uitkering		
De meicirculaire levert voor 2020 een positief effect op van € 211.000. de septembercirculaire een effect van 969.422. In de septembercirculaire zit ook het compensatiepakket Corona. Deze middelen worden aan de lastenkant gereserveerd.	1.181	I
Dividend		
Door Afvalsturing Friesland is € 1 miljoen aan dividend uitgekeerd over alle aandeelhoudende gemeenten. Dantumadiel ontvangt € 35.000 dividend.	35	I
Overig		
Afwijkingen kleiner dan € 25.000.	7	I
Totaal baten	1.348	

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Lasten		
Algemene uitkering		
In de septembercirculaire 2020 is het compensatiepakket Corona opgenomen, voor 2020 bedraagt deze € 423.000 en voor 2021 € 168.000, deze gelden worden gereserveerd voor uitgaven die te maken hebben met Corona.	-423	I
Treasury		
In de begroting 2020 is een rentepost opgenomen voor het aantrekken van leningen. Mede door de omzetting van de leningenportefeuille en het doorschuiven van investeringen is de financieringsbehoefte aanmerkelijk lager. Dit levert in 2020 een voordeel op van € 117.000. Structureel is dit effect verwerkt in de begroting 2021.	117	S
Overig		
Afwijkingen kleiner dan € 25.000	18	I
Totaal lasten	-288	
Toevoegingen aan reserves		
Reserve Corona		
De Coronacompensatiemiddelen worden gereserveerd voor kosten die worden gemaakt in verband met Corona. Zie voor een specificatie de paragraaf Corona.	-403	I
Totaal toevoegingen aan reserves	-403	
Onttrekkingen aan reserves		
Reserve gebouwen		
Conform collegebesluit onderhoud gemeentelijke gebouwen is een deel van de onderhoudsbudgetten verschoven naar de kerktorens om hier het noodzakelijk onderhoud aan de torens mogelijk te maken. Deze verschuiving heeft geen effect op het exploitatieresultaat omdat dit binnen de bestaande middelen uitgevoerd zal worden (zie ook programma 6, lasten).	26	I
Totaal onttrekkingen aan reserves	26	
Totaal saldo wijzigingen	683	

Overhead

Waar gaat Overhead over?
<p>Overhead In het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV wordt onder artikel I, tweede lid onder I de definitie overhead nader gedefinieerd. In de toelichting van het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV is de definitie voor overhead van Vensters voor Bedrijfsvoering gehanteerd als uitgangspunt voor de definitie van overhead binnen het BBV. De Commissie BBV heeft als taak om duidelijkheid te verschaffen wanneer de toepassing van deze definitie in de praktijk tot vragen leidt. Dit heeft geleid tot een notitie overhead waarin beschreven is wat wel en wat niet onder de overhead valt.</p> <p>Overhead bestaat in elk geval uit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. leidinggevenden primair proces (hiërarchisch). 2. financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie. 3. P&O / HRM. 4. inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement). 5. interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie (KCC). 6. juridische zaken. 7. bestuurszaken en bestuursondersteuning. 8. informatievoorziening en automatisering (ICT). 9. facilitaire zaken en Huisvesting. 10. documentaire Informatie Voorziening (DIV). 11. managementondersteuning primair proces.

Overzicht baten en lasten 2020 Overhead

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging na 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten				
Overhead	7	7	0	7
Totalen Baten	7	7	0	7
Lasten				
Overhead	-6.913	-6.930	-28	-6.959
Totalen Lasten	-6.913	-6.930	-28	-6.959
Saldo baten en lasten	-6.906	-6.924	-28	-6.952

Toelichting op de wijzigingen Overhead

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Geen afwijkingen.	0	
Totaal baten	0	
Lasten		
Gemeentekantoor Damwald en Moarrewei 24 Damwald (werf)	0	

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Conform collegebesluit onderhoud gemeentelijke gebouwen is een deel van de onderhoudsbudgetten verschoven naar de kerktorens om hier het noodzakelijk onderhoud aan de torens mogelijk te maken. Deze verschuiving heeft geen effect op het exploitatieresultaat omdat dit binnen de bestaande middelen uitgevoerd zal worden (zie ook programma 6, lasten).	-26	
Afwijkingen kleiner dan € 25.000.	-2	
Totaal lasten	-28	
Totaal saldo wijzigingen	-28	

Heffing VPB

Waar gaat Heffing VPB over?
<p>Heffing VPB Voor een zeer groot aantal activiteiten van de gemeente Dantumadiel geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria en dat deze niet belasting- en aangifteplichtig zijn voor de VPB. Er is ofwel sprake van het aanbieden van een "collectief goed" (geen deelname economische verkeer), "normaal vermogensbeheer" of van "structureel verlieslatende activiteiten".</p> <p>De gemeente doet alleen aangifte voor haar belaste activiteiten in het kader van de verkoop afvalstromen en het grondbedrijf. Het aan deze activiteiten toe te rekenen vermogen wordt gewaardeerd op de fiscale openingsbalans. Het te betalen bedrag aan VPB op het resultaat behaald met de grondexploitaties is op korte termijn beperkt, tenzij een enorm herstel in de vastgoedmarkt optreedt. Daarom is ervoor gekozen het te betalen bedrag aan VPB als PM-post te oormerken en alleen de externe kosten die gemoeid zijn met het verplichte aangifteproces te begroten.</p>

Overzicht baten en lasten 2020 Heffing VPB

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten				
Heffing VPB	0	0	0	0
Totalen Baten	0	0	0	0
Lasten				
Heffing VPB	-2	-2	0	-2
Totalen Lasten	-2	-2	0	-2
Saldo baten en lasten	-2	-2	0	-2

Toelichting op de wijzigingen Heffing VPB

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Geen afwijkingen.	0	
Totaal baten	0	
Lasten		
Geen afwijkingen.	0	
Totaal lasten	0	
Totaal saldo wijzigingen	0	

Onvoorzien

Waar gaat Onvoorzien over?
Onvoorzien Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de gereserveerde middelen voor structureel onvoorzien apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

Overzicht baten en lasten 2020 Onvoorzien

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten				
Onvoorzien	0	0	0	0
Totalen Baten	0	0	0	0
Lasten				
Onvoorzien	0	0	0	0
Totalen Lasten	0	0	0	0
Saldo baten en lasten	0	0	0	0

Toelichting op de wijzigingen Onvoorzien

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Geen afwijkingen.		
Totaal baten	0	
Lasten		
Geen afwijkingen.		
Totaal lasten	0	
Totaal saldo wijzigingen	0	

Totaaloverzicht financieel effect 2e rapportage 2020

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten				
1: Ynwenner en Bestjoer	364	364	-111	253
2: Mienskip	868	949	0	949
3: Soarch en Wolwêzen	7.379	9.424	2.060	11.484
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	116	843	-165	678
5: Wenjen en Omjouwing	2.649	2.649	28	2.677
6: Iepenbiere Romte	1.889	1.880	16	1.896
Algemiene dekkingsmiddels	39.046	39.911	1.348	41.259
Overhead	7	7	0	7
Heffing VPB	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0
Ombuigingen algemiene dekkingsmiddels	0	0	0	0
Totaal baten	52.317	56.027	3.176	59.203
Lasten				
1: Ynwenner en Bestjoer	-2.949	-2.956	141	-2.816
2: Mienskip	-3.937	-4.831	1	-4.830
3: Soarch en Wolwêzen	-31.378	-32.608	-3.003	-35.610
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	-773	-1.624	213	-1.411
5: Wenjen en Omjouwing	-3.239	-3.260	-22	-3.282
6: Iepenbiere Romte	-5.472	-6.053	53	-6.000
Algemiene dekkingsmiddels	-1.105	-908	-288	-1.196
Overhead	-6.913	-6.930	-28	-6.959
Heffing VPB	-2	-2	0	-2
Onvoorzien	0	0	0	0
Ombuigingen algemiene dekkingsmiddels	0	0	0	0
Totaal lasten	-55.768	-59.171	-2.934	-62.105

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Saldo van baten en lasten per programma				
1: Ynwenner en Bestjoer	-2.585	-2.592	30	-2.563
2: Mienskip	-3.070	-3.882	1	-3.881
3: Soarch en Wolwêzen	-24.000	-23.184	-942	-24.126
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	-656	-781	48	-733
5: Wenjen en Omjouwing	-590	-611	6	-605
6: Iepenbiere Romte	-3.583	-4.173	69	-4.104
Algemeine dekkingsmiddels	37.941	39.004	1.060	40.063
Overhead	-6.906	-6.924	-28	-6.952
Heffing VPB	-2	-2	0	-2
Onvoorzien	0	0	0	0
Ombuigingen algemiene dekkingsmiddels	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten	-3.451	-3.144	242	-2.902
Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen aan reserves	-2.367	-2.424	-3.124	-5.548
Onttrekkingen aan reserves	2.644	4.610	2.632	7.241
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	277	2.186	-493	1.693
Geraamde resultaat	-3.174	-958	-250	-1.209

Effecten voor de meerjarenraming 2021-2023

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023
Saldo van baten en lasten per programma			
1: Ynwenner en Bestjoer	0	0	0
2: Mienskip	-3	-3	-3
3: Soarch en Wolwêzen	-397	-397	-397
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	-48	0	0
5: Wenjen en Omjouwing	-2	-2	-2
6: Iepenbiere Romte	-30	12	12
Algemeine dekkingsmiddels	169	793	211
Overhead	0	0	0
Heffing VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaal effect meerjarenraming	-311	403	-180
Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves			
Toevoegingen aan reserves	526	317	222
Onttrekkingen aan reserves	448	317	222
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-78	0	0
Geraamde resultaat	-389	403	-180

Toelichting op de wijzigingen Effecten voor de meerjarenraming 2021-2023

Bedragen x € 1.000	2021	2022	2023
2: Mienskip			
Kapitaallasten constructiefout De Tarissing	-3	-3	-3
3: Soach en Wolwêzen			
Bijraming budget peuterspeelzalen	36	36	36
Loonkostensubsidie	485	485	485
Bijraming aantallen IOAW	-115	-115	-115
Bijstelling budget op basis van verschuiving van de financiering van persoonsgebonden budget (PGB) naar zorg in natura (ZIN).	150	150	150
Bijstelling budget op basis van verschuiving van de financiering van persoonsgebonden budget (PGB) naar zorg in natura (ZIN).	-170	-170	-170
Overig	21	31	31
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje			
Wetterwâlden Bûtenfjild	-48	0	0
5: Wenjen en Omjouwing			
Overig	-2	-2	-2
6: Iepenbiere romte			
De werkzaamheden voor het groot onderhoud wegen is al aanbesteed maar een deel, het aanbrengen van de slijtlagen en de elementen verharding, kan pas in het voorjaar van 2021 worden uitgevoerd. Deze wijziging is budgettair neutraal door de dekking vanuit de reserve wegen (zie ook batenkant reserves).	42	0	0
Overig	-12	-12	-12
Algemeine dekkingsmiddels			
Algemene uitkering	159	783	201
Overig	10	10	10
Totaal effect meerjarenraming	-311	403	-180
Totaal saldo wijzigingen	-389	403	-180

Corona

Inleiding

De Coronacrisis geeft aanleiding om extra informatie te verstrekken over risico's, extra kosten en de compensatiemaatregelen vanuit het Rijk. Om de gevolgen van Corona voor de gemeente inzichtelijk te maken wordt voor zolang dat nodig is aan de bestaande P&C documenten de paragraaf Corona toegevoegd.

Risico's

Bij de uitbraak van de Coronacrisis zijn een aantal risico's benoemd die we lopen. Deze risico's zijn verwerkt in het risicomangement pakket Naris en zijn onderdeel van de risico's genoemd in de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting 2021. Het gaat hierbij om de volgende specifieke Coronarisico's.

Risicogebeurtenis
CORONA - Minder inkomsten: toeristen en parkeerbelasting
CORONA - Veiligheid: Meer beroep op openbare orde en handhaving (o.a. horeca, sportvelden, openbare gebouwen)
CORONA - Overschrijding wettelijk vastgestelde termijnen
CORONA - Inkomsten: risico op achterblijven legesopbrengsten (bouwleges, e.d.)
CORONA - Minder inkomsten: door uitstel betaaltermijnen/ toename debiteuren
CORONA - Faillissement/surseeance verbonden partijen
CORONA - Minder inkomsten Faillissement/surseeance/financiële tegenvallers bij deelnemingen
CORONA - Taakstellende bezuinigingen worden niet gehaald
CORONA - Inkomsten: risico gewaarborgde geldleningen en garantstellingen (sportclubs e.d.)
CORONA - Hogere uitgaven volksgezondheid, Wmo en Jeugdzorg als gevolg van de Pandemie en Rijksbeleid (RIVM).
CORONA - Dwingen van (zorg)aanbieders bepaalde activiteiten op lager pitje te zetten/ dan wel tijdelijk te stoppen (bv dagopvang)
CORONA - Veiligheid; onvoldoende capaciteit sociale opvangorganisaties/ voedselbanken
CORONA - Sterkte instroom en vertraagde uitstroom bijstandsgerechtigden (BUIG) en bijzondere bijstand zelfstandigen (BBZ)
CORONA - Faillissement/ surseeance/ financiële tegenvallers bij contractpartijen (leveranciers, afnemers)
CORONA - Juridisch: niet voldoen subsidie-eisen of verantwoording
CORONA - Inkomsten: vertraging grondverkopen (ook bedrijventerreinen)
CORONA - Toename fraude door ontbreken toezicht en overzicht
CORONA - Inkomsten: risico op vertraging investeringen/projecten
CORONA – (Onderwijs)gebouwen moeten voldoen aan 1.5 meter economie

Het totaal benodigde weerstandsvermogen genoemd in de begroting 2021 bedraagt € 2.500.000.

Bovengenoemde Coronarisico's zijn daar 9,27% verantwoordelijk voor. Dat betekent dat de Coronarisico's voor afgerond € 232.000 onderdeel zijn van het benodigde weerstandsvermogen. Daarbij opgemerkt dat het programma Naris uitgaat van simulaties, waarbij er vanuitgegaan wordt dat niet alle risico's zich gelijktijdig voordoen.

Compensatiepakket

Vanuit het Rijk worden eenmalig gelden toegekend om gemeenten te ondersteunen in de extra gemaakte kosten of de misgelopen opbrengsten. Tot dusver zijn er twee compensatiepakketten beschikbaar gesteld. De totale omvang de pakketten bedraagt € 1.022.000. Deze middelen zijn toegekend op basis van maatstaven in de Algemene uitkering. Het is daarmee een indicatief bedrag en zegt dus niks over de werkelijke extra kosten. De keuze waar de middelen aan te besteden is aan de gemeente zelf.

Van de ontvangen middelen is inmiddels € 272.000 besteed, deels gemeld in de eerste tussentijdse rapportage en deels in deze tweede tussentijdse rapportage. Het gaat hierbij om de volgende posten:

2 ^e tussentijdse rapportage	Kwijtschelding huur	-9.000
2e tussentijdse rapportage	Extra (lease)kosten Gemeentewerk	- 11.000
2e tussentijdse rapportage	Participatie	- 252.000

In het volgende overzicht worden de bestede middelen afgezet tegen het ontvangen budget.

	Budget	Kosten t/m 2e tussentijdse rapportage	Restant
Compensatie Corona pakket I			
Lokale culturele voorzieningen	56.000		56.000
Inhaalzorg en meerkosten Jeugdzorg	42.000		42.000
Inhaalzorg en meerkosten WMO 2015	16.000		16.000
Compensatie toeristen- en parkeerbelasting	5.000		5.000
Voorschoolse voorziening peuters	11.000		11.000
Participatie	252.000	-252.000	-
Compensatie Corona pakket II			
Lagere apparaatskosten (opschalingskorting)	* 242.000	-11.000	231.000
Buurt- en dorpshuizen	14.000		14.000
Vrijwilligersorganisaties jeugd	8.000		8.000
Toezicht en handhaving	45.000		45.000
Precariobelasting en markt- en evenementenleges (DU)	2.000		2.000
Noodopvang kinderen van ouders met cruciaal beroep (DU)	32.000		32.000
Eigen bijdrage Wmo (abonnementstarief) (DU)	26.000		26.000
Extra kosten verkiezingen 2020 en 2021 ivm Covid-19 (DU)	37.000		37.000
Lokale culturele voorzieningen	55.000	-9.000	46.000
Totalen	1.022.000	-272.000	750.000

**Het vervallen van de opschalingskorting wordt verdeeld over twee jaar. € 74.000 in 2020 en € 168.000 in 2021. Voor het inzichtelijk maken van het budget zijn deze bedragen bij elkaar opgeteld.*

Voorgesteld wordt om de resterende € 750.000 te storten in de reserve Coronacompensatie en hiervoor het college het mandaat te geven om uitgaven te doen die in de lijn liggen met de doelen waarvoor de corona compensatie is ontvangen. Het mandaat strekt zich tot maximaal de hoogte van de ontvangen compensatie. Via de reguliere planning en control documenten legt het college verantwoording af omtrent de bestede middelen. Van de totale storting van € 750.000 wordt € 582.000 in 2020 gestort in de reserve en € 168.000 in 2021.